15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1994 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ № 27 (530)

Ազգ
Azg armenian daily

Ֆրանսիա. Հայաստանը անբարեհույսների ցանկում

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Ֆրանսիայի ներքին գործոց նախարարությունը որոշել է ապրիլի 14-ից մտցնել ելքի թույլտվության համակարգ մի շարք երկրների քաղաքացիների համար, որոնք գտնվում են Ֆրանսիայում եւ ցանկանում են դուրս գալ այդ երկրից: Այսպիսով, սահմանվում է կրկնակի վերահսկողություն: Եթե նախկինում իշխանությունների թույլտվությունն էր պահանջվում միայն երկիր մտնելու համար, ապա այժմ դա հարկավոր է նաեւ երկրից դուրս գալու դեպքում: Առայժմ նորամուծությունը վերաբերում է 13 պետությունների՝ Աֆղանստանի, Հայաստանի, Ադրբեջանի, ԿԺԴՀ-ի, Վրաստանի, Իրաքի, Իրանի, Հորդանանի, Լիբանանի, Լիբիայի, Սիրիայի, Սուդանի եւ Եմենի քաղաքացիներին: Այս միջոցը ձեռնարկվել է ահաբեկչության, թմրադեղերի առեւտրի եւ մաքսանենգության դեմ պայքարելու նպատակով:

Խաղաքարտի վրա է ՆԱՏՕ-ի վարկը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բոսնիայում խաղաքարտի վրա է դրված ՆԱՏՕ-ի եւ ՄԱԿ-ի վարկը: Այս մասին հայտարարել է Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարար Ալեն Ժյուպեն: Ամերիկյան էյ Բի Սի հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցի ժամանակ նա նշել է, որ եթե բոսնիացի սերբերը չբավարարեն ՆԱՏՕ-ի վերջնագիրը, «մենք ստիպված կլինենք դիմելու օդային հարվածների»:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

«ՔԲԿ-ի հետ մեզ կապելով Բաքուն մոլորեցնում է աշխարհը»

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: ԼՂՀ Գխ արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի նախագահ Լեւոն Մելիք-Շահնազարյանին անչափ զարմացրեց Բաքվի Թուրանի գործակալության այն հաղորդումը, թե ինքը իբր մասնակցել է 1993 թ. վերջերին Էջմիածնում Քրդստանի բանվորական կուսակցության ներկայացուցիչ Զահիր Բարդանիի հետ Հայաստանի հասարակական քաղաքական գործիչների հանդիպմանը: «Նման հանդիպման եւ դրան իմ մասնակցության մասին առաջին անգամ իմացա Թուրանի փետրվարի 12-ի հաղորդումից», այսօր հայտարարեց Մելիք-Շահնազարյանը:

Հաղորդման մեջ պնդվում է, թե էջմիածնի հանդիպումից հետո իբր ՔԲԿ-ի կենտրոնակայանը Թուրքիայից մասամբ փոխադրվել է Հայաստան եւ 600 քուրդ գրոհայիններ են հայտնվել Ադրբեջանում կռվող հայկական ստորաբաժանումների կազմում:

«Առաջին անգամը չէ, որ պաշտոնական Բաքուն փորձում է «քրդական խաղաքարտը» խաղարկել, որպեսզի արդարացնի Ղարաբաղի ռազմաճակատներում իր անհաջողությունները», ընդգծեց Մելիք-Շահնազարյանը: Նրա խոսքերով, Ադրբեջանի իշխանությունները մերթ ղարաբաղյան ուժերի վերահսկողության տակ գտնվող Լաչինի, Կուբաթլիի եւ Քելբաջարի շրջանները հայտարարում են «քրդական հողեր», մերթ էլ հայերին մեղադրում քրդերի հետ համագործակցելու մեջ: Պատահական չէ նաեւ մտացածին հանդիպման վայրի ընտրությունը: Ինչպես հայտնի է, Էջմիածինը Հայաստանի հոգեւոր կյանքի կենտրոնն է: Դրանով իսկ սադրիչ հաղորդմանը կրոնական երանգ է տրվում:

Այդուհանդերձ, նման հերյուրանքները, որոնց նպատակը թերեւս Ադրբեջանի կողմից ռազմական գործողություններին մասնակցող եւ ադրբեջանական բանակը մարզող աֆղան մոջահեդների, Թուրքիայի, ԱՄՆ-ի եւ ԱՊՀ որոշ երկրների զինվորական հրահանգիչների մասնակցության արդարացումն է, անկարող են մոլորեցնել համաշխարհային հանրությանը, վերջում ասաց Լեւոն Մելիք-Շահնազարյանը:

ԵՐԵՎԱՆ

Բացվեց խորհրդարանի նստաշրջանը

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Այսօր Երեւանում բացվեց Հայաստանի Գերագույն խորհրդի հերթական 8-րդ նստաշրջանը: Օրակարգում կա շուրջ 60 հարց: Բացելով նստաշրջանը, խորհրդարանի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը [illegible] որ պատգամավորների [illegible] խնդիրներից մեկը կլինի Գերագույն խորհրդի ընտրությունների մասին նոր օրենքի ընդունումը, քանի որ հասարակական քաղաքական կազմակերպությունները պետք է այս փաստաթղթի հետ ծանոթ լինեն ընտրություններից թեկուզ մեկ տարի առաջ, որոնք պետք է անցկացվեն 1995 թ.:

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

Առանց կասկածի ՆԱՏՕ-ն կհարվածի սերբերին

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրների օդուժը, առանց որեւէ կասկածի, օդից հարվածներ կհասցնի Բոսնիայում եւ Հերցեգովինայում սերբերի դիրքերին, եթե մինչեւ փետրվարի 21-ը նրանք չհանեն Սարաեւոյի անմիջական մերձակայքում տեղաբաշխված ծանր հրետանին: Կիրակի օրը, Հյուսիսատլանտյան դաշինքի այս հաստատակամ դիրքորոշումն են հավաստել ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի մշտական ներկայացուցիչ Մադլեն Օլբրայթը եւ ԱՄՆ-ի կոնգրեսի սենատում հանրապետական փոքրամասնության ղեկավար Ռոբերտ Դոուլը: Էն Բի Սի հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցի ժամանակ նրանք ընդգծել են, որ ՆԱՏՕ-ն այս անգամ «լրջորեն է տրամադրված եւ մտադիր է օդային գործողություն իրականացնել»:

«Բիլ Քլինթոնը հարվածներ հասցնելու հարցը քննարկել է աշխարհի շատ ազդեցիկ պետությունների ղեկավարների հետ, ներառյալ Մեծ Բրիտանիայի եւ Ֆրանսիայի վարչապետները, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը», նշել է Մ. Օլբրայթը: Նրանք բոլորը պաշտպանել են ՆԱՏՕ-ի մշակած ծրագիրը: Գործողության իրականացմանը հավանություն է տվել միայն ՄԱԿ-ը, այլեւ մի շարք տարածաշրջանային միջազգային կազմակերպություններ: Կարծում եմ, որ բոսնիացի սերբերն այս անգամ հասկացել են դրության ամբողջ լրջությունը եւ ՆԱՏՕ-ի ձգտումը անհրաժեշտության դեպքում ուժով կայունություն ապահովել տարածաշրջանում: ՆԱՏՕ-ի առաջադրած վերջնագիծը քննարկման ենթակա չէ: Որոշումն ընդունվել է վերջնականապես: Զորքերի դուրսբերման եւ սպառազինման հանձնման ժամկետների հետաձգումը բացառված է: Սակայն այդ իմաստով կարեւոր է հասկանալ, որ մենք չենք հրաժարվում հակամարտությունը դիվանագիտության միջոցով լուծելուց: Մենք բոլոր ջանքերը կգործադրենք Բալկաններում խաղաղության խաղաղ կարգավորման բանակցությունների գործընթացի շարունակման համար»:

«Իմ զրույցները ՄԱԿ-ում Ռուսաստանի մշտական ներկայացուցիչ Յուրի Վորոնցովի հետ եւ պետական քարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերի բանակցությունները Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարար Անդրեյ Կոզիրեւի հետ վկայում են այն մասին, որ Մոսկվան ՆԱՏՕ-ի հարվածներ հասցնելը կպաշտպանի որպես վերջին քայլ դիվանագիտական միջոցներով պարտադրելու սերբերին Սարաեւոյի սահմաններից իր հրետանին հետ քաշելու փորձերում», նշել է Մ. Օլբրայթը: Ռուսաստանը շատ կարեւոր դեր է խաղում տարածաշրջանում խաղաղության հաստատման դիվանագիտական գործընթացում եւ հասկանում է, որ եթե բոլոր փորձերն ապարդյուն լինեն, ապա հարկավոր է պաշտպանել ՆԱՏՕ-ի գործողությունը»:

«Բոսնիայի սերբերն առանց այդ էլ զիջումներ են արել»

ԲԵԼԳՐԱԴ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սերբիայի նախագահ Ս. Միլոշեւիչն ընդունել է Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ, Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին գործերի փոխնախարար Վ. Չուրկինին: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Բոսնիայում եւ Հերցեգովինայում քաղաքացիական պատերազմը դադարեցնելու եւ ճգնաժամի քաղաքական լուծմանը հասնելու ուղիները: Ռուսաստանցի լրագրողների հետ Բելգրադում կայացած հանդիպման ժամանակ Վ. Չուրկինը հայտնեց, որ նախկին Հարավսլավիայի հանրապետություններ կատարած իր նոր ուղեւորության նպատակն է օդուժի հարվածների կանխումը: Նա ընդգծել է սերբական կողմին ներկայացվող մեծացված պահանջներից հրաժարվելու կարեւորությունը: Բոսնիայի սերբերը, ասել է նա, առանց այդ էլ շատ զիջումներ են արել՝ համաձայնելով մահմեդականների համար ապահովել Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի տարածքի նախ 30, իսկ այժմ 33,3 տոկոսը: Խոսքը կարող է վերաբերել լոկ նոր, կողմերի համար ավելի ընդունելի «տարածքային կառուցվածքի երկրաչափությանը»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իտալիան պատրաստվում է ընտրությունների

ՀՌՈՄ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ապենինյաններում նախընտրական պայքարը թեւակոխել է նոր փուլ: Ավարտվել է Իտալիայի ՆԳՆ-ում այն քաղաքական կուսակցությունների, դաշինքների ու կազմակերպությունների խորհրդանշանների գրանցումը, որոնք իրենց թեկնածուներին են ներկայացնում մարտի 27-28-ը կայանալիք վաղաժամկետ խորհրդարանային ընտրություններում: Հաշվառվել է 320 ընտրական խորհրդանշան, որը բացարձակ ռեկորդ է Իտալիայի քաղաքական կյանքում:

Վերացվեցին բոլոր սահմանափակումները

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Եվրախորհրդարանի հերթական լիագումար նստաշրջանում քննարկվեց Եվրոպական Միության 12 երկրների տարածքում սեռական փոքրամասնությունների իրավահավասարության հարցը: Բուռն բանավեճերից հետո քվեների մեծամասնությամբ բանաձեւ էր ընդունվեցին համասեռամոլների եւ լեսբուհիների նկատմամբ մի շարք երկրներում դեռեւս գոյություն ունեցող սահմանափակումների վերացման օգտին: Այսուհետեւ պաշտոնապես թույլատրվում են նույն սեռի անձանց ամուսնություններ: Եվրոպական միավորման անդամ երկրների կառավարություններից եւ համապատասխան ծառայություններից պահանջվում է ազգային օրենսդրությունները համապատասխանեցնել եվրախորհրդարանի նոր ընդունած բանաձեւերին:

Սոմալիում առեւանգել են իտալացիների

ՆԱՅՐՈԲԻ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սոմալիեցի գրոհայինները կիրակի օրն առեւանգել են Իտալիայի մարդասիրական կազմակերպություններից մեկի 2 աշխատակիցների: Մոգադիշոյից ստացված հաղորդումների համաձայն, հարձակումը տեղի է ունեցել Սոմալիի մայրաքաղաքից հյուսիս գտնվող Ջոուխար քաղաքում: Սա օտարերկրացիների 4-րդ առեւանգումն է տարեսկզբից ի վեր: Նույն օրը Մոգադիշոյի շրջաններից մեկում թաքստոցից արձակված կրակոցով սպանվել է Սոմալիում ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի եգիպտացի մի զինծառայող:

ՎՐԱՍՏԱՆ

Թբիլիսիում քննարկվեց գազի հարցը

Երեկ աշխատանքային այցով Թբիլիսիում գտնվող ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մեկուկես ժամանոց առանձնազրույց ունեցավ Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ՝ քննարկելով շրջանային մի շարք խնդիրներ, այդ թվում Լեռնային Ղարաբաղի եւ Աբխազիայի հակամարտությունների խաղաղ կարգավորմանն առնչվող հարցեր: Երկու երկրների ղեկավարները նշեցին, թե պետք է շարունակել շրջանի բոլոր երկրների եւ Ռուսաստանի միջեւ բազմակողմանի խորհրդակցությունները: Միաժամանակ Հայաստանի եւ Վրաստանի կառավարական պատվիրակությունները քննարկեցին Վրաստանից Հայաստան տրանսպորտային փոխադրումների, հաղորդակցության ճանապարհների, ինչպես նաեւ Վրաստանի տարածքով Հայաստան եկող գազատարի անվտանգության ապահովմանն ու գազամատակարարման կարգավորմանը վերաբերող հարցեր: Այցի ընթացքում Հայաստանի ազգային անվտանգության պետվարչության պետի պաշտոնակատար Դավիթ Շահնազարյանը առանձնազրույց ունեցավ Վրաստանի անվտանգության նախարար Իգոր Գեորգաձեի հետ: Բանակցությունների արդյունքներն ամփոփվեցին լիագումար նիստում: Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց նաեւ համապատասխան արձանագրություն ստորագրելու մասին:

Հիշեցնենք, որ փետրվարի 12-ին Հայաստանի կառավարությունը, անդրադառնալով հանրապետություն մտնող գազատարի պայթեցմանը, հայտարարել էր, թե չնայած վրացական կողմի խոստումներին, շարունակվում են Վրաստանից Հայաստան եկող գազատարի պայթեցումները:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Ծանր մարտեր Տոնաշենի ուղղությամբ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ,
ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ: Իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում շարունակում է մնալ լարված: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի տվյալների համաձայն, այսօր, օրվա երկրորդ կեսին ադրբեջանական կազմավորումները հրետանային ուժգին նախապատրաստությունից հետո լայնածավալ գրոհ են ձեռնարկել Մարտակերտի շրջանի Տոնաշեն գյուղի ուղղությամբ: Ժամը 18-ի դրությամբ, այստեղ ծանր մարտերը շարունակվում էին: Ղարաբաղյան ուժերը հաջողությամբ կասեցնում են թշնամու գրոհները: Տուժածների մասին տեղեկություններ առայժմ չկան:

Նախօրեին՝ փետրվարի 13-ի վաղ առավոտյան, ադրբեջանական կազմավորումներն Աղդամի շրջանի արեւելյան հատվածում տեղաբաշխված հենակետերից գրոհ են ձեռնարկել Նովրուզլու եւ Յուսիֆջանլի գյուղերի ուղղությամբ: Ղարաբաղյան ուժերը, կասեցնելով թշնամու գրոհը, անցել են հակահարձակման եւ ոչնչացրել թշնամու 30 զինվոր եւ մեկ Տ-72 տանկ: Ղարաբաղյան կողմից զոհեր չկան, վիրավորվել է 5 զինվոր:

Նույն օրը ռազմական գործողություններ են ընթացել նաեւ Ֆիզուլու շրջանի հարավարեւելյան հատվածում, որտեղ ղարաբաղյան կազմավորումները կազմակերպված հակագրոհի ընթացքում լիովին ջախջախել են թշնամու մի մեծ կազմավորում: Մանրամասնությունները ճշտվում են: Փետրվարի 13-ին առավել դաժան մարտեր էին ընթանում Քելբաջարի շրջանի հյուսիսում, որտեղ հայկական կազմավորումները պատասխան գործողությունների ընթացքում վերագրավել են Յանշաղ գյուղը, Օմարի լեռնանցքի մերձակա մի շարք կարեւոր բարձունքներ եւ ներկայումս փաստորեն վերահսկում են գրեթե ամբողջ Քելբաջարի շրջանը: Թեեւ այդ արդյունքների համաձայն, ադրբեջանցիները օրեցօր շարունակում են նոր ուժեր նետել այստեղ եւ մեծացնել ճնշումը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Տեղական

ՄԵԴԻԱ

Աշոտ Ոսկանյանը պարզաբանում է

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ ԳԽ մանդատային եւ էթիկայի հանձնաժողովի նախագահ Աշոտ Ոսկանյանը պարզաբանումներ է տալիս ադրբեջանական ԱՆՍ-պրես գործակալության փետրվարի 7-ի տարածած հաղորդագրության վերաբերյալ, որը վերաբերում էր Ստրասբուրգում կայացած եվրոպայի խորհրդի լիագումար նիստերի արդյունքներին: Աշոտ Ոսկանյանը նշեց, որ ադրբեջանական լրատվական միջոցները տարածել են հերթական կեղծիքը: Նա մասնավորապես նշեց հետեւյալ խեղաթյուրումները:

Առաջինը. ԱՆՍ-պրեսը հաղորդել է, որ նիստերում քննարկվել էր եվրոպայի սահմանների որոշման հարցը, ընդ որում, առաջարկվել էր եվրոպայի արեւելյան սահմանն անցկացնել Կովկասով, ինչը մեքենայաբար անդրկովկասյան պետություններն դուրս էր թողնում եվրախորհրդի կազմից:

«Եվրոպայի խորհրդի կազմի ընդլայնման հարցն իրոք դրված է եղել օրակարգում, ասաց պարոն Ոսկանյանը: Հունվարի 26-ի լիագումար նիստում պետք է քննարկվեր, թե արդյոք եվրոպայի խորհուրդը պետք է ընդլայնվի, եւ որ տեղով պետք է անցնեն եվրոպայի սահմանները: Դրա համար նախապատրաստված էր քաղաքական հանձնաժողովի զեկույցը, որտեղ մյուս դրդումներից բացի, ասվում էր, որ անդրկովկասյան հանրապետությունները պատկանում են Ասիային եւ չպետք է մտնեն եվրոպայի խորհրդի մեջ: Այդ զեկույցը նախնական քննարկման է ենթարկվել հանձնաժողովի նիստում, սուր բացասական վերաբերմունք է հայտնվել նրա նկատմամբ: Եւ Հայաստանի պատվիրակությունը հունվարի 25-ին եւ 26-ին բազմաթիվ հանդիպումներ է ունեցել այդ հարցի առնչությամբ, որոնք ցույց են տվել, որ իրենք էլ այդ զեկույցի հետ այնքան համաձայն չեն:

Ոչ անդամ երկրների հանձնաժողովն սկզբունքորեն դեմ էր եւ բերում էր փաստարկներ եւ քաղաքական եւ աշխարհագրական, որի հետեւանքով զեկույցը օրակարգից հանվեց:

Երկրորդ խեղաթյուրումը վերաբերում է հայ-ադրբեջանական հակամարտության քննարկումներին: Ըստ ԱՆՍ-պրեսի հաղորդագրության, նիստում ելույթ են ունեցել Ռուսաստանի եւ Հայաստանի պատվիրակությունները, որոնք քննադատել են Ադրբեջանի դիրքորոշումը հիմնախնդրի կարգավորման հարցում: Առաջարկ է արվել եվրախորհրդի խորհրդարանական համաժողովի հաջորդ նիստին որպես հակամարտության ինքնուրույն կողմ հրավիրել ԼՂՀ ներկայացուցիչներին, ինչի դեմ, ըստ հաղորդագրության, կտրականապես հանդես է եկել Թուրքիայի պատվիրակությունը:

Իրականությունը հետեւյալն է. հունվարի 24-ին կայանալիք նիստի վերաբերյալ ստացված պաշտոնական գրության մեջ ասված է, որ հրավիրվում են Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի Գերագույն խորհուրդների պատվիրակությունները: Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի պատվիրակությունները մեկնում են Ստրասբուրգ, որտեղ պարզվում է, որ ադրբեջանական պատվիրակությունը չի ներկայացել, պատճառաբանելով, թե ինչու է հրավիրվել Լեռնային Ղարաբաղի պատվիրակությունը եւ թե ինչու չեն հրավիրվել Լեռնային Ղարաբաղի ադրբեջանական համայնքի ներկայացուցիչները: Ինչ վերաբերում է Թուրքիայի դիրքորոշմանը, ապա դրա մասին խոսելն ավելորդ է, քանի որ Թուրքիայի ոչ մի ներկայացուցիչ ներկա չի եղել նիստին:

Երրորդ խեղաթյուրումը՝ ադրբեջանական գործակալության հաղորդագրության մեջ ասվում է, որ հայ-ադրբեջանական հակամարտության քննարկման ժամանակ ելույթ ունեցան Հայաստանի եւ Ռուսաստանի պատվիրակությունները: Դա էլ չի համապատասխանում իրականությանը: Ռուսաստանի պատվիրակությունը ելույթ չի ունեցել, ելույթ են ունեցել Հայաստանի եւ ԼՂՀ պատվիրակությունները, որպես պաշտոնապես հրավիրված կողմեր: Ռուսաստանի պատվիրակությունից ելույթ է ունեցել միայն Համբարձումովը, որպես պատգամավոր, արտահայտելով իր անձնական կարծիքը: Այս խեղաթյուրումն արվել է այն նպատակով, որպեսզի ընդգծվի, որ Ռուսաստանն ու Հայաստանը միասին են հանդես գալիս, այնինչ Ռուսաստանի մասնակցությունը նույնքան է եղել, որքան ցանկացած ուրիշ երկրի»:

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Համբարձում Գալստյան. «Մեր թուլությունն է Վանոյին դարձրել ամենակարող»

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Այն տեսակետը, թե Վանո Սիրադեղյան-Աշոտ Մանուչարյան-Համբարձում Գալստյան եւ այլն հակամարտությունը «դեռ շատ ջուր կտանի», հաստատվում է: Համենայն դեպս, ինչպես եւ պետք էր սպասել, քանի ներքին գործերի նախարարի աթոռով եւ Համբարձում Գալստյանի՝ «Ազգին» տված հարցազրույցով չվերջացավ, ինչպես որ դրանով չէր սկսվել: Պարզվում է, որ երբ դեկտեմբերի 8-ին Համբարձում Գալստյանը երկրորդ անգամ նախագահից պահանջել էր աշխատանքից ազատել Վանո Սիրադեղյանին, նախագահը, առանց ժխտելու փաստը, պատասխանի համար 2-3 օր էր խնդրել եւ այնուհետեւ հայտարարել, թե այս պահին նպատակահարմար չի համարում ներքին գործերի նախարարին աշխատանքից ազատելը: Համենայն դեպս, այսպես ներկայացրեց իրավիճակը նախկին քաղաքապետը երեկ կայացած մամուլի ասուլիսի ժամանակ: Նա տեղեկացրեց նաեւ, թե Պուշկինի փողոցի վրա գտնվող իր 3 սենյականոց բնակարանը, որի մասին ժամանակին բավականին շատ է խոսվել, եւ որն այժմյան աղաղակից հետո այնուամենայնիվ մնացել էր իրեն, այժմ տրվել է ոմն նկարիչ, Վանո Սիրադեղյանի մերձավորագույն ընկեր Վարուժան Վարդանյանին, թեեւ ինքը՝ պրն. Գալստյանը, ժամանակին հրաժարվել էր այդ բնակարանից եւ դիմել պետսեփականության վարչությանը՝ խնդրելով բնակարանը հատկացնել պետությանը ծանրակշիռ ծառայություններ մատուցած Վլադիմիր Պողոսյանին: Ըստ պրն. Գալստյանի, ներքին գործերի նախարարն անձամբ (թիկնապահների ուղեկցությամբ) ջարդել է այդ բազմաչարչար բնակարանի դռան փականքը, երջանիկ նկարչին ուղեկցել ներս եւ հարեւաններին հայտարարել, թե «այստեղ այս տղան պիտի ապրի»: Այդ առթիվ Համբարձում Գալստյանը դիմել է դատախազությանը, սակայն առ այսօր պատասխանի չի արժանացել:

Ավելի ուշ Համբարձում Գալստյանը մեկ այլ գրություն է ուղարկել նույն հասցեով՝ իր հասցեին արված զրպարտությունների առթիվ, միաժամանակ հայտարարելով, թե պատրաստ է դատախազությանը տրամադրել «Տիեզերք» ձեռնարկության տնտեսական գործունեությանը վերաբերող բոլոր փաստաթղթերը: Դրանից հետո, ըստ նրա, իրենց ամենուրեք սկսել են հետեւել ինչ-որ մեքենաներ (մթագված ապակիներով եւ օպերատիվ համարանիշներով): Իսկ փետրվարի 12-ին Համբարձում Գալստյանին եւ նրա 2 մերձավորներին հաջողվել է զինաթափել 9951 պետհամարանիշի բաց գույնի «07»-ով իրենց հետեւողին եւ նրանից խլել ատրճանակը ու ռացիան, սակայն նույն պահին 3-4 մեքենայով մոտեցել են իրենց եւ խնդրել վերադարձնել «ավարը»: Հաջորդ օրը՝ փետրվարի 13-ին քննիչ Արտաշես Շահբազյանը 6 «փորձագետների» ուղեկցությամբ եկել է «Տիեզերք» ձեռնարկություն ստուգումներ անցկացնելու նպատակով, սակայն ընթացքում պարզվել է, որ 6 «փորձագետները» ՆԳՆ աշխատակիցներ են՝ 6-րդ վարչության նախկին պետ Լյուդվիգ Սարգսյանի գլխավորությամբ: Նրանք իրենց հերթին տարել են համակարգչային դիսկետներ եւ փաստաթղթեր: Ինչեւէ:

Ինչ վերաբերում է «Տիեզերք» ձեռնարկության՝ պետությունից վարկեր վերցնելուն, ապա պրն. Գալստյանը տեղեկացրեց, որ վերջերս Արդշինբանկը ձեռնարկության հաշվին էր փոխանցել 50 հազար դոլար՝ 130 դրամով (այն ժամանակ, երբ շուկայում դոլարն արժեր 104 դրամ), սակայն 2 օր անց միակողմանիորեն չեղյալ էր հայտարարել պայմանագիրը: Ընդ որում, բանկի կառավարիչը պատճառաբանել էր, թե «ես նույնպես վախենալու իրավունք ունեմ»: Սակայն այս ամենը՝ ի մասնավորի: Ըստ պրն. Գալստյանի, խնդիրն այն է, որ այսօր դատախազությունը խաղալիք է Վանո Սիրադեղյանի ձեռքին, Գերագույն խորհուրդն անում է ամեն ինչ, որպեսզի այս ամենը դիտվի որպես Վանո Սիրա-

դեղյանի հերթական չարաճճիություն, եւ ինքը չգիտի, թե այսօր ում կարելի է դիմել: «Մեր թուլությունն է Վանոյին դարձրել ամենակարող», հայտարարեց նա՝ ավելացնելով, որ եթե այսպես շարունակվի, կարող է ծանր հետեւանքներ ունենալ: Ըստ նախկին քաղաքապետի, ներքին գործերի նախարարի արարքն առաջին հերթին հարված էր պետությանը, երկրորդ հերթին՝ նախագահին, եւ նախագահը պարտավոր էր առաջին իսկ օրը ստեղծել հեղինակավոր հանձնաժողով (որում ընդգրկված կլինեին հասարակական կազմակերպությունների, ընդդիմադիր կուսակցությունների ներկայացուցիչներ եւ այլն), միաժամանակ այդ ընթացքում կասեցնելով ներքին գործերի նախարարի գործունեությունը:

Ընդհանրապես ակամա այնպիսի տպավորություն է ստեղծվում, թե նախկին քաղաքապետը ու ներկայիս հաջող վաճառականն իր համար անպաշտպանվածության կերպար է ստեղծում՝ արտասահման մեկնելու համար հող նախապատրաստելու նպատակով: Համենայն դեպս, այն բոլոր ձեռնարկություններում, որոնք համագործակցել են «Տիեզերքի» հետ, այսօր համատարած ստուգումներ են տեղի ունենում, իսկ ամբարձիչների գործարանի տնօրենը նույնիսկ մի ամբողջ օր գտնվել է ՆԳՆ շենքում: Եւ այնուամենայնիվ, Համբարձում Գալստյանը պնդում է, թե երբեւէ չի հեռանա Հայաստանից: «Սա իմ քաղաքն է», ասում է նա:

Իսկ ավելի վերեւներում շարունակում են դեռեւս լռել: Եվ եթե լռելը համաձայնության նշան է, ապա կողմերից որի՞ հետ:

ՏԱԿԻՐԾ

Ցանկալին ներկայացնում են որպես իրողություն

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Փետրվարի 12-ին Բաքվի Թուրան գործակալության տարածած այն հաղորդումը, թե Քելբաջարի շրջանի գաղթականների առաջին 50 ընտանիքները վերադարձել են իրենց տները, չի համապատասխանում իրականությանը, այսօր հայտարարեց ԼՂՀ արտգործնախարարության միջազգային կազմակերպությունների բաժնի ղեկավար Մասիս Մայիլյանը:

Ադրբեջանի իշխանությունների կողմից հանրության ապատեղեկացման մասին է վկայում նաեւ այն փաստը, որ Թուրանի հիշյալ հաղորդման մեջ պնդվում է, թե ներկայումս Քելբաջարի շրջանի իբր 200 հազար գաղթականներ տեղաբաշխված են Գյանջայում, Խանլարում, Մինգեչաուրում եւ այդ հանրապետության այլ քաղաքներում, շարունակեց նա: Մինչդեռ նույնիսկ Ադրբեջանի վիճակագրական տվյալների համաձայն, Քելբաջարի շրջանի բնակչությունը չէր հասնում 60 հազարի:

Ադրբեջանի զանգվածային լրատվության միջոցների այդ ստահոդ հաղորդումների նպատակը, ըստ երեւույթին, սեփական ժողովրդին համոզելն է, թե ադրբեջանական բանակը հաջողությունների է հասել Ղարաբաղի ռազմաճակատներում:

Ֆրանսիայի կառավարությունն օգնում է Գյումրիի դպրոցների ջեռուցմանը

Փետրվարի 10-ին Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանության մարդասիրական օգնության գծով կցորդից ստացված մամլո հաղորդագրության մեջ նշվում է.

«Ֆրանսիայի հայ ընկերակցությունների համաժողովի» եւ «Ֆրանսիա-Հայաստան քաղաքների համերաշխության» փարիզյան ընկերակցության նախաձեռնությամբ 1993 թ. նոյեմբերի սկզբներին սկսվեց «Գյումրիի դպրոցների ջեռուցում 1993-94 թթ. ձմռանը» գործողությունը: Ֆրանսիայի արտգործնախարարության նվիրած 500 հազար ֆրանկը թույլ տվեց իրականացնել այդ գործողությունը ավելի քան 300 հազար լիտր սոլյարայուղի գնման շնորհիվ: Սկզբնապես նախատեսված էր, որ Գյումրիի 44 դպրոցներից 25-ը ջեռուցվելու է Ֆրանսիայի օգնությամբ, բայց շատ շուտով պարզվեց, որ գործողությունը կարող է ծավալվել: Իրոք, հենց նոյեմբեր ամսվանից դպրոցների թիվը 25-ից հասավ 39-ի: Շուտով դրանց կավելանա 3-4 հաստատություն: Այսպիսով, 1994 թ. փետրվարին Գյումրիի գրեթե բոլոր դպրոցներն օգտվում են Ֆրանսիայի «ջերմությունից»:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

«Նարեկի» բանվորները բողոքում են

Ամեն ինչ սկսվեց նրանից, որ փետրվարի 11-ին թեթեւ արդյունաբերության նախարարություն կանչեցին «Նարեկ» կարի արտադրական միավորման տնօրեն Հենրիկ Ղամբարյանին եւ խորհուրդ տվեցին դիմում գրել աշխատանքից ազատվելու խնդրանքով: Վերջինս հրաժարվեց: Երկուշաբթի օրը լուրը հասավ հիմնարկ, եւ ... սկսվեց տարերային գործադուլը: Միավորման ավելի քան 500 բանվորները պահանջում էին աշխատանքից չազատել իրենց տնօրենին, որովհետեւ վերջինս «ամեն ինչ անում է բնականոն աշխատանքի համար, ստեղծել է բոլոր պայմանները, միավորումն ապահովել է էլեկտրաէներգիայով եւ ջեռուցումով, բարձրացրել է աշխատավարձը, նախորդ տնօրենի օրոք աշխատանքից ազատված բուժակներին վերադարձրել է աշխատանքի» եւ այլն:

Իհարկե, քիչ չեն դեպքերը, երբ այս կամ այն նախարարությունը որոշում է աշխատանքից ազատել որեւէ տնօրենի, եւ վերջինս «հրավիրվում է կոլեկտիվի ընդհանուր ժողով», որտեղ էլ նախօրոք գրված սցենարով տնօրենի մի քանի մերձավորների բացասնվուչ ելույթներից հետո կոլեկտիվի անունից որոշում է կայացվում պաշտպանել նրան: Սակայն այս անգամ պատկերն այդպիսին չէր: Բանվորները խիստ դժգոհ էին նախարարության դիրքորոշումից եւ լի էին վճռականությամբ՝ տնօրենին պաշտպանել մինչեւ վերջ: Նրանց խոսքերով, նախարարությունը որոշել է նոր տնօրեն նշանակել՝ նախկին տնօրեն Լեւոն Հայրապետյանին, որպեսզի կարողանա իր ցանկացածի պես անցկացնել սեփականաշնորհումը (թեեւ ինքը՝ Հենրիկ Ղամբարյանը, ասաց, թե այդ մասին անորոշ ակնարկներից բացի որեւէ տեղեկություն չունի):

Ինչ վերաբերում է կարի միավորմանը, ապա, ըստ տնօրենի, արդեն հունվարին բանվորների միջին աշխատավարձը կկազմի 750 դրամ (բանն այն է, որ հունվար ամսվա աշխատավարձերն առ այսօր վճարված չեն, եւ դրա պատճառներից մեկն էլ այն է, որ «Նարեկը» պետական հանրախանութին իր արտադրանքը տվել է առանց կանխավճարի): Ընդ որում, սա տնօրենին պատված մեղադրանքներից մեկն է, թեեւ, ըստ տնօրենի, քանի որ իր արտադրանքն այնքան էլ մեծ պահանջարկ չունի, եւ ինքը մեծ դժվարությամբ այն տվել է հանրախանութին նույնիսկ այդ պայմաններով: Բացի այդ, ըստ նրա, արտադրանքի մի մասը դեռեւս հնարավոր չէ առաքել Ռուսաստան: Եւ այնուամենայնիվ աշխատավարձն այստեղ այնքան էլ մեծ պրոբլեմ չէ: Համենայն դեպս, այս կարծիքին է ոչ միայն տնօրենը, այլեւ բանվորներից շատերը, որոնք պատրաստ են աշխատել նույնիսկ 10 դրամով (հոսանք ու ջեռուցում կա): Մի խոսքով, հենց արտադրամասերից մեկում տեղի ունեցավ հապշտապ կազմակերպված ժողով, որի ընդունած որոշումը (պաշտպանել տնօրենին) կուղարկվի նախարարություն եւ խորհրդարան: Համենայն դեպս, կոլեկտիվը պատրաստ է պայքարել մինչեւ վերջ եւ կանգ չի առնի նույնիսկ գործադուլի առաջ:

Ցավոք, այդ օրը գործարանում նախարարությունից ոչ ոք չկար: Մինչդեռ եթե նախարարությունն իսկապես մտահոգ է գործարանի եւ նրա բանվորների ճակատագրով, կարող էր գոնե մեկ ներկայացուցիչ ուղարկել: Դժվար չէր:

Ա. Բ.

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակություն Ռ կարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / 581841
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Apple Macintosh
«Ազգ» թերթ
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
Canoga Park,
CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax
(818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրեն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Քարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
E-MAIL INTERNET ROOT
YEREVAN @ REX.IASNET.COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ, ԱՇՀ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Եգոր Գայդար. Անհրաժեշտ է քաղաքական ուժեղ կուսակցություն

ԴԵԼԻ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ։ Վերջերս կայացած ընտրությունները եւ Ռուսաստանում իրադարձությունների զարգացումը ցույց տվեցին, որ ժողովրդավարական ուժերն անկարող են իրենց դիրքերը պաշտպանել առանց լավ կազմակերպված քաղաքական կառույցի։ «Ռուսաստանի ընտրությունը» հնարավոր ամեն ինչ կանի նման կառույցի ստեղծման համար եւ «կդառնա քաղաքական կուսակցություն», որը կկարողանա առաջ մղել շուկայական բարեփոխումները, գրում է Եգոր Գայդարը հնդկական «Թայմզ օֆ Ինդիա» թերթում այսօր հրապարակված հոդվածում։

Գայդարը մերժում է այն պնդումները, թե «Ռուսաստանի ընտրությունը» կանգնած է ծայրահեղ դիրքերում։ Նա ընդգծում է, որ դաշինքը կանգնած է ծայրահեղ ձախ եւ աջ խմբավորումների միջեւ, եւ իրենք բնակչությանը հռանդագին կպարզաբանեն իրենց քաղաքականությունը՝ «առավելագույն թվով մարդկանց ներգրավելու համար»։ «Ինձ միշտ թվացել է, թե մարդիկ չեն մոռացել, որ տասնամյակներ շարունակ իրենք կանոնավորապես Մոսկվա են մեկնել մթերքներ գնելու եւ ստիպված են եղել երկար հերթ կանգնել։ Այժմ ես հասկանում եմ, որ նրանք այդ ամենն արդեն մոռացել են», նշում է Գայդարը։

Խոսելով խորհրդարանային ընտրությունների արդյունքների մասին, «Ռուսաստանի ընտրության» ղեկավարը գտնում է, որ թեեւ իր դաշինքը «տանուլ տվեց այդ ճակատամարտը», դա չի նշանակում պարտություն Ռուսաստանի վերածննդի համար մղվող պայքարում։ Գայդարն ընտրություններում «Ռուսաստանի ընտրության» մարտավարական մեծ սխալը համարում է այն, որ դաշինքը հարել էր կառավարության քաղաքականությանը, «որն անցյալ տարի բավական հակասական էր»։ Եւ այսօր, նշում է Գայդարը, կառավարության որոշ անդամներ պետդումայի պատգամավորներ են եւ ներկայացնում են խմբակցություններ, որոնց հետ «մեզ համար դժվար է շփման եզրեր գտնել տնտեսական քաղաքականության հարցերում»։

Գայդարը հայտնում է, որ այժմ կուզենար իր ամբողջ ժամանակը նվիրել խորհրդարանային աշխատանքին։ «Ռուսաստանի ընտրության» գլխավոր նպատակը կլինի ֆինանսական կայունացման միտումների բարելավումը, ինչպես նաեւ երկրում արժեզրկման տեմպերի դանդաղեցումը։ Խոսելով այդ ոլորտում կառավարության գործունեության մասին, նա նշում է, որ վարչապետ Չեռնոմիրդինը «խիստ մարդ է», որը թույլ չի տա ֆինանսական համակարգի փլուզում։ «Բայց ես վախենում եմ, որ քաղաքական պատճառներով կառավարությունը կարող է ենթարկվել մեծ խոստումներ տալու գայթակղությանը, ինչպես դա պատահեց 1993 թ.»։

Անդրադառնալով փոխվարչապետի պաշտոնից իր հրաժարականին, Գայդարն ընդգծում է, որ «դա անձնասիրություն չէ»։ Նա չէր կարող մնալ կառավարության մեջ եւ միաժամանակ ընդդիմանալ դրա քաղաքականությանը։ «Կառավարությունն ընդունում էր որոշումներ, որոնց ես չէի մասնակցում, կամ որոնց դեմ էի լինում», գրում է Գայդարը։ ■

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Փետրվարի 20-ին ժամը 13:00 Ազատության հրապարակում տեղի կունենա հանրահավաք՝ նվիրված Արցախյան գոյամարտի 6-րդ տարելիցին։ Հանրահավաքին կմասնակցեն եւ իրենց ելույթներով հանդես կգան Հայաստանի կուսակցությունների եւ հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները։

«Արցախ-Հայաստան» հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն
Հայաստանի մտավորականների միություն

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

«Էլչիբեյը կարող է արժանանալ Գամսախուրդիայի ճակատագրին»

Ադրբեջանի գլխավոր դատախազության քննչական մարմինները որոշել են քրեական գործ հարուցել Գյանջայի 1993 թ. հունիսի 4-ի իրադարձությունների կազմակերպիչների նկատմամբ, տեղեկացնում է Նոյյան Տապանը։ Ինչպես հայտնեց Ադրբեջանի նախկին գլխավոր դատախազ Իխտիար Շիրինովի փաստաբան Ալիկ Իսմայլովը, նրանց թվում են Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը եւ նախկին պետքարտուղար Փանահ Հուսեյնովը։

Որոշման համաձայն, այդ անձանց նկատմամբ առանձին քրեական գործերի հարուցման հիմնական պատճառը նրանց գտնվելու վայրի մասին տեղեկությունների բացակայությունն է։ Ալիկ Իսմայլովի կարծիքով, այդ վճիռն անօրինական է Աբուլֆազ Էլչիբեյի նկատմամբ, քանի որ նրա գտնվելու վայրը հայտնի է, իսկ նախկին նախագահի ցուցմունքների առկայությունը գործում վկայում է, որ նա պատրաստ է օժանդակել քննությանը։

Միաժամանակ Մեարին, հենվելով Թուրանի վրա, հայտնում է, թե ռուս հայտնի իրավապաշտպան եւ «Ժողովրդավարական Ռուսաստանի» ղեկավար Եվգենիա Նովոդվորսկայան փետրվարի 13-ին Մոսկվայում լրագրողներին հայտարարեց, որ իր ստացած տեղեկությունների համաձայն, պատրաստվում է մահափորձ Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի դեմ։ «Էլչիբեյը կարող է արժանանալ Գամսախուրդիայի ճակատագրին», քանի որ նա լուրջ վտանգ է ներկայացնում Անդրկովկասում Ռուսաստանի [illegible] ազդեցության [illegible] համար, ասաց Նովոդվորսկայան։

Մինչդեռ Խաբար-սերվիսի հաղորդմամբ, ներկայումս Աբուլֆազ Էլչիբեյը զբաղված է հիմնականում Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատի գործունեության համակարգմամբ։ Ադրբեջանի նախկին պետքարտուղար Ալի Քերիմովը հայտնեց, որ ամեն շաբաթ Բաքվի ԱԺՃ կենտրոնակայանից ստացվող հաշվետվությունների հիման վրա Էլչիբեյը մայրաքաղաք է ուղարկում իր կարգադրություններն ու հրամանագրերը։ Վերջերս հենց այդպես անցկացվեցին ԱԺՃ արմատական, կառուցվածքային ու կադրային փոփոխությունները։ Քերիմովը, որ Էլչիբեյի հետ ներկայումս գտնվում է Նախիջեւանի Քելեքի գյուղում, նշեց, որ իր վերադարձը մայրաքաղաք կախված է Էլչիբեյի կարգադրություններից եւ անհրաժեշտության դեպքում դա կարող է անել թեկուզ վաղը։ «Կարծում եմ, որ մոտ ժամանակներս կգամ», ասաց նախկին պետքարտուղարը։ Ինչ վերաբերում է Էլչիբեյի վերադարձին, Քերիմովի խոսքերով, դա կախված կլինի Բաքվում տիրող իրավիճակից, որտեղ այժմ հնարավոր են տարբեր սադրանքներ։ «Երբ Էլչիբեյը կարողացավ հանուն արյունահեղության կանխման 1993 թ. հունիսին հրաժարվել նախագահությունից, ապա նա կկարողանա նաեւ միաժամանակ ձեռնպահ մնալ մայրաքաղաք վերադառնալուց հանուն Ադրբեջանի ներքին կայունության պահպանման», վերջում ասաց Ալի Քերիմովը։

Մինչդեռ Բաքվի իշխանությունները շարունակում են հետապնդումները ժողճակատականների նկատմամբ։ Թուրան գործակալությունը վկայում է, որ փետրվարի 9-ին Ադրբեջանի ժողճակատի Բիլյասուվարի բաժանմունքի անդամ Նադիր Աղիմովին հրավիրել են հանրապետության դատախազություն, որտեղ էլ ձերբակալել են նրան։

Ինչպես հեռախոսով ԱԺՃ ներկայացուցչին ասաց դատախազության քննչական խմբի ղեկավար Խասիեւը, Նադիր Աղիմովը ձերբակալվել է Ադրբեջանի քրեական օրենսգրքի 220-րդ հոդվածի խախտման մեղադրանքով (ապօրինաբար զենք կրելը)։ Քննիչը նաեւ ասաց, որ Աղիմովին որոնում էին 1993 թ. մայիսի 15-ից։

Ինչպես հայտնեցին Աղիմովի ընտանիքի անդամները, որեւէ մեկը երբեք չէր որոնել Նադիրին, եւ նա դատախազություն էր գնացել առաջին ու միակ ծանուցագիրն ստանալուց հետո։

Մի այլ տեղեկությունից հայտնի է դառնում, որ փետրվարի 15-ին Բաքվում կանցկացվի հանրապետության մարդու իրավունքների պաշտպանության կազմակերպության, ընդդիմադիր թերթերի եւ անկախ լրատվական գործակալությունների խմբագիրների համատեղ նիստ։ Հանդիպման ընթացքում կքննարկվեն [illegible] Ադրբեջանում խոսքի ազատության հետ կապված հարցեր։ Ինչպես [illegible] ԱՆՄ-ում գործակալությանը հայտարարեց իրավապաշտպանության եւ խոսքի ազատության պաշտպանության կոմիտեի անդամ Ջաֆարովը, նմանօրինակ քննարկման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է ընդդիմադիր մամուլի վրա իշխանությունների կողմից շարունակվող ճնշմամբ։

ԹԵՀՐԱՆ

Թուրք-իրանական տնտեսական համաձայնագիր

ԹԵՀՐԱՆ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՐՆԱ-ՊՐԵՍ։ Իրանը եւ Թուրքիան չորեքշաբթի օրը Թեհրանում ստորագրեցին համաձայնագիր, որով նախատեսվում է զարգացնել արդյունաբերական եւ առեւտրական գործակցությունը, հայտարարեց Իրանի ԻՌՆԱ պաշտոնական գործակալությունը։

Դեպի Թուրքիա իրանական արտադրանքի արտահանումները (գլխավորապես նավթ) 1993 թ. հասել են 600 մլն. դոլարի՝ 1992 թ. 365 մլն.-ի դիմաց, մինչդեռ ներմուծումները 455-ից իջել են 235 մլն. դոլարի, նշվում է չորեքշաբթի օրը հրապարակված պաշտոնական տվյալներում։

Համաձայնագիրն ստորագրեցին Իրանի ծանր արդյունաբերության նախարար Մոհամմադ Նեջադ Հոսեյնիանը եւ Թուրքիայի պետական նախարար Սեմիլ Էրհանը։ Դրանով նախատեսվում են երկու երկրների սահմանային փոխանակումներ եւ մաքսային դյուրություններ, ինչպես նաեւ մեքենաշինական, քիմիական, դեղագործական ու տեքստիլ արդյունաբերության բնագավառի համագործակցություն։ ■

ՀԱԿԻՐՃ

Վլադիկավկազում կալանվել է «Կարմիր բրիգադը»

ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ։ Ուրբաթ օրը Վլադիկավկազի առեւտրային խանութներից մեկում կալանել են մի խումբ բռնաշորթների։ Նրանք իրենց անվանում էին «Կարմիր բրիգադ» եւ փորձել էին ձեռնարկիչներից կորզել 30 մլն. ռուբլի։ Հանցագործությունը կանխել է Հյուսիսային Օսիայի կազմակերպված հանցագործությունների դեմ պայքարի վարչության կալանիչ խումբը։

Ինչպես ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտնեցին Հյուսիսային Օսիայի ՆԳՆ-ում, բռնաշորթությունը հանրապետությունում դարձել է ամենատարածված հանցատեսակներից մեկը, միայն այս տարի ՆԳՆ-ում ձեռնարկիչներից եւ մասնավոր առեւտրային կառույցներից տասնյակ հայտարարություններ եւ պահանջներ են ստացվել դրամաշորթության փորձերի վերաբերյալ։

Երկրաշարժ Հյուսիսային Վրաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Փետրվարի 11-ին տեղական ժամանակով 20 անց 40 րոպեին սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության գիտակայանները գրանցել են ստորգետնյա ցնցում Հյուսիսային Վրաստանում։ Երկրաշարժի ուժը էպիկենտրոնում, որը գտնվում էր Ջավա քաղաքից 20 կմ դեպի հյուսիս-արեւելք (համեմատաբար ոչ խիտ բնակեցված տարածքում), 6 բալ է։ Այս մասին հայտնեցին Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից։ Երկրաշարժի պատճառած վնասների մասին տեղեկություններ դեռեւս չկան։

Կրճատվել է էլեկտրամատակարարման ժամանակը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ։ Այսօրվանից թբիլիսցիների տներ էլեկտրաէներգիա կմատակարարվի օրական ընդամենը 5 ժամ՝ առավոտյան ժամը 8-ից մինչեւ 10-ը, եւ ժամը 22-ից մինչեւ գիշերվա 1-ը։

Կրճատվում է նաեւ քաղաքի մետրոպոլիտենի աշխատանքի տեւողությունը։ Այսպես, Թբիլիսիի ստորգետնյա այդ փոխադրամիջոցը պետք է աշխատի առավոտյան ժամը 6-ից մինչեւ 22.30։

Այս արտակարգ միջոցները կիրառվել են էլեկտրաէներգիայի խիստ պակասության պատճառով, հայտարարել է «Վրացէներգո» գերատեսչության պետ Յուրի Չեդիան։

Ավարտվել է դատավարությունը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 11 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Փետրվարի 8-ին ավարտվել է շուրջ մեկ ամիս տեւող դատավարությունը ամերիկացի դիվանագետ Ֆրեդ Վուդրուֆի սպանության գործով։

Մեղադրյալը՝ վրացական բանակի շարքային Անզոր Շարմաիձեն, որ զուգահեռաբար մեղադրվում է ավազակության եւ կողոպուտի մեջ, դատապարտվել է 15 տարվա ազատազրկման՝ պատիժը կրելով խիստ ռեժիմի գաղութում (ունեցվածքի բռնագրավմամբ)։

Կարակալպակիայում կանցնեն լատինական գրի

ՏԱՇՔԵՆԴ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ։ Ուզբեկստանի կազմի մեջ մտնող Կարակալպակիայի Հանրապետությունը Ուզբեկստանից հետո նույնպես որոշել է ռուսական գրությունից անցնել լատինատառի։ Կարակալպակյան այբուբենը լատինատառ գրության փոխադրելու ծրագիրը հրապարակվել է համաժողովրդական քննարկման համար։ Կարակալպակյան նոր այբուբենը բաղկացած է 8 ձայնավորից եւ 25 բաղաձայնից։

Ուզբեկստանը պետք է լատինատառ գրության անցնի մինչեւ դարավերջ։ ■

ՎՐԱՍՏԱՆ

Շեւարդնաձե. «Համաձայնագրերը վերջ դրեցին Վրաստանի մեկուսացմանը»

ԹԲԻԼԻՍԻ, 11 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Փետրվարի 10-ին Վրաստանի խորհրդարանի նիստում ելույթ ունեցավ պետության ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն։ Նա համառոտակի ամփոփեց ռուս-վրացական բանակցությունների արդյունքները, [illegible] համաձայնագրի ստորագրումը [illegible] նոր Վրաստանի պատմության մեջ։ Շեւարդնաձեն նշեց, որ դրանով վերջ դրվեց հանրապետության քաղաքական ու տնտեսական մեկուսացմանը եւ ստեղծվեցին երկու պետությունների հարաբերություններում իրավական հիմքեր։

Շեւարդնաձեի կարծիքով, վճռական կողմերից մեկը երկու երկրների համաձայնությունն է ռուսական [illegible] զորաբաժնի ուժերով Վրաստանի սահմանների [illegible]նության վերաբերյալ, մինչեւ որ ստեղծվեն վրացի պրոֆեսիոնալ կադրեր։

Ինչպես հայտնեց Շեւարդնաձեն, Ռուսաստանից կստացվի նաեւ սպառազինություն, որն անհրաժեշտ է Վրաստանի զինված ուժերի եւ ներքին զորքերի համար։ Ինչ վերաբերում է Աբխազիայի հակամարտության կարգավորման մեջ Ռուսաստանի դերին, այստեղ այն վճռական է, անկախ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւերից։ Անդրադառնալով ռուս-վրացական ռազմական համագործակցությանը, Շեւարդնաձեն նշեց, որ խոսք կարող է լինել պաշտպանական եւ համակողմանիորեն կապված երկու երկրների «ռազմավարական դաշինքի» մասին։

Վրացական աղբյուրները հաղորդում են, որ աբխազ անջատականների եւ նրանց վարձկանների կողմից Գալիի շրջանում վրացական տների ոչնչացման հետեւանքով բնակչությունը հեռանում է հարազատ վայրերից։ Ըստ նախնական տվյալների, ճանապարհներին ցրտից ու սովից զոհվել է արդեն 10 խաղաղ բնակիչ, տասնյակ մարդկանց տարել են Սամեգրելոյի քաղաքների ու շրջանների հիվանդանոցներ։ Աբխազական կողմը Օչամչիրի գյուղում մեկուսացրել է մոտ 2000 մարդու։ Գալի քաղաքի մարզադաշտում պատանդ է պահվում 200-ից ավելի մարդ։ Խաղաղ բնակչության դեմ կիրառվում է [illegible] տեխնիկա։

Միաժամանակ Աբխազիայի [illegible] նախարարների խորհրդի նախագահ Սոկրատ Ջինջոլիան հայտարարել է, որ աբխազական կողմը համաձայն է ռազմական գործողությունների վերսկսումը կանխելու եւ վրաց-աբխազական դիմակայության գծի վրա խաղաղությունը կայունացնելու նպատակով Ինգուրի գետի երկայնքով խաղաղապահ ուժերի տեղաբաշխմանը։ Սակայն, ինչպես ընդգծել է նա, խոսք կարող է լինել միայն սահմանների գծի խաղաղապահ զորամասերի մտցնելու մասին։ ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

Նոր հազարամյակի սկզբում Կովկասը ինչպես եղավ 19-րդ դարում, կվերածվի Թուրքիայի և Ռուսաստանի զինված մրցակցման հակադրության շրջանի: Կովկասյան տեղական գրեթե բոլոր հակամարտություններում (Օսիա, Չեչնիա, Աբխազիա, Աջարիա, Ինգուշեթիա, Լեզգիստան, Ղարաբաղ և այլն) կողմերից մեկին դրամով և զենքով սատարում էր Թուրքիան, մյուսին՝ Ռուսաստանը:

Իրանը՝ շրջանի երրորդ մեծ տերությունը, ինենտենկանների երկրորդ չյուր հաջորդը ավելի թույլ էր նախորդից:

1993 թվականին կնքվեց հաշտության մասին հայ-ադրբեջանական համաձայնությունը և սահմանների արյունազմակաճագված գոտիները ԵԱՀԽ-ի դիտորդների հսկողությամբ: Հաշտությունն առանց լուրջ խախտումների դիմացավ ամբողջ 1994 թիվը:

1994 թվականի աշնանը ադրբեջանա-ռուսական սահմանում իրենց մարտական ակտիվությունն ուժեղացրին լեզգի պարտիզանները:

...տերազմին: Սկզբնական շրջանում թուրքական զորքերի ստորաբաժանումները փոխադրվել էին նախիջևանյան անկլավը: Իսկ այնուհետև, 1995 թվականի մայիսին, 3-րդ դաշտային բանակի դաշտային 9-րդ կորպուսի հրասայլերը մարտական ավիացիայի աջակցությամբ սկսեցին հարձակումը Կարսի շրջանից:

Գրեթե միաժամանակ մարտի մեջ մտան ռուսաստանյան զորքերի մոտոհրաձգային և գրահատանկային զորամասերը, որոնք գտնվում էին

ծավալեցին մի քանի տասնյակ թևավոր հրթիռներ Բոսֆորի շրջանի մի շարք օբյեկտների, ինչպես նաև Անկարայի վրա: Հրթիռների 80 տոկոսը խփեցին նշանակետին, սակայն Հայաստանում թուրքական հարձակումը շարունակվում էր: Բացի դրանից Թուրքիան փակեց ռուսական առևտրական նավերի անցումը Բոսֆորի միջով: Ռուսաստանի ռազմական բարձրագույն խորհուրդը Թուրքիային վերջնագիր ներկայացրեց. 24 ժամում դադարեցնել հարձակումը և անմիջապես սկսել

Հայաստանը Ռուսաստանի օգնությամբ վերականգնեց ռազմական կորուստները և շարունակում էր ուժեղացնել ռազմական ներուժը, աստիճանաբար դառնալով գրեթե անտանելի զինված անկլավ՝ մի նոր Իսրայել, որի հետ հայերը սիրում էին համեմատել իրենց փոքրիկ, պատերազմին պատրաստ պետությունը:

Ադրբեջանը և Վրաստանը բաժանվեցին գոտիների, որոնք հսկվում էին տեղական զանազան դաշտային հրամանատարների կողմից, որոնց

ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ

Կովկասյան պատերազմը 2000 թվականի համաշխարհային քաղաքականության կենտրոնում

Ինչպե՞ս է դա պատկերացնում ռուս քաղաքագետ Պավել Ֆելգենհաուերը

կեսին չափազանց զբաղված էր Հարավային Իրանում պատերազմ վարելով և խալիֆայական մոջահեդ-արմատականների շիա խմբավորումներին սատարմամբ ի հակակշիռ նախկին խորհրդային Կենտրոնական Ասիայի մոջահեդ-սուննիներին և չուներ ոչ դրամներ, ոչ քաղաքական կամք լրջորեն մասնակցելու կովկասյան պատերազմներին: Բացի դրանից, Իրանը դեռ կախված էր Ռուսաստանից արդիական զենքով մատակարարվելու հարցում, որը Թեհրանին ստիպեց ռազմաքաղաքական [illegible] ուղղել ավելի հարավ, Պարսից ծոցի շրջան և ավելի հեռու՝ Իսրայելի ուղղությամբ, այն հաշվով, որպեսզի խուսափի Ռուսաստանի հետ շահերի լուրջ բախումից:

2000 թվականին 90-ական թվականների խաղաղարար եռանդը մարեց Արևմտյան Եվրոպայում և ԱՄՆ-ում հեռավոր մի շարք ռազմական ծայրահեղ անհաջող արշավանքների հետևանքով: Մոզամբիկում անփառունակ էվակուացիայից և Սարաևոյի շրջանում անգլո-ֆրանսիական ծանր կորուստներից հետո, 1994 թվականին Յուգոսլավիայում, Մեծ Բրիտանիան և Գերմանիան էլ ավելի կրճատեցին ռազմական ծախսերը և զինված ուժերը: Համաձայն Մաաստրիխտի համաձայնությունների, ստեղծվել էր եվրոպական միացյալ բանակը, որը նշանակված էր ցուցադրել Եվրոպայի միասնությունը, սակայն բոլորովին անպիտանի էր կովկասյան լեռների բազմամյա շրջապատման մեջ իրական պատերազմի համար:

Անկումը և երկրի ներսում արժեզրկումը, արտաքին քաղաքականությունում ձախողումները (Սոմալի-Բոսնիա-Ուկրաինա-Էստոնիա-Կովկաս) հանգեցրին ամերիկյան հասարակայնության մեկուսացական տրամադրությունների վերակենդանացմանը գրեթե նույն այն աստիճանով, ինչպես XX-րդ դարի 20-ական թվականներին: 1996 թվականին «Ամերիկան նախ և առաջ» նշանաբանով ԱՄՆ-ի նախագահ ընտրվեց Ռոս Պերոն:

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի շրջանային հակամարտությունների (1990-1994 թթ.) ակտիվ միջամտելու ժամանակներն ավարտվեցին: Կովկասում Թուրքիան և Ռուսաստանը հակադրվում էին միմյանց, և չկար մի երրորդ ուժ, որը կարող էր դառնալ որպես լուրջ միջնորդ և ինչ-որ ձևով կայունացնել երկբևեռային անկայուն դիմակայությունը:

1993-1995 թվականներին հայկական բանակը էլ ավելի էր ուժեղանում: Նա հուսալիորեն հսկում էր Լեռնային Ղարաբաղը և նրան հարող Ադրբեջանի շրջանները: Բաքվում հաճախակի փոխվում էին կառավարությունները, և յուրաքան-

Ռուսաստանի հետ Ադրբեջանի երկարատև համագործակցությունը դարձավ բոլորովին անհուսալի: Ադրբեջանի այդ շրջաններում բուն կենտրոնական կառավարությունը նույնպես ի վիճակի չէր առաջնորդել

առաջնորդների դաշինությունը և ինչ-որ կարգավորման: Վրաստանում կենտրոնական կառավարությունը հսկում էր միայն Թբիլիսիի շրջանը: Հայաստանն ավելի վատ շրջափակման մեջ հայտնվեց, քան 1992 թվականին: 1994-1995 թվականի անողոք ցուրտ ձմռանը Երևանում մարդիկ մեռնում էին ոչ այնքան ողջակի սովից (միջազգային մարդասիրական օգնությունը տեղ էր հասցվում օդային կամրջով), որքան ցրտահարությունից:

1995 թվականի գարնանը տասնյակ հազարավոր վրդովված ցուցարարներ, դաշնակ ակտիվիստների գլխավորությամբ գրավեցին խորհրդարանի շենքը: Ավտոմատների ...դերի տակ խորհրդարանը հեռացրեց նախագահ Տեր-Պետրոսյանին, որից հետո հայտարարեց ինքնալուծարում: Հաղթած ընդդիմությունը կազմավորեց նոր կառավարություն: Հայկական բանակը սկսեց վճռական հարձակումը շրջափակման ճեղքման և Բաքվում բարեկամական վարչակազմ սահմանելու համար, որի հետ հնարավոր կլինի խաղաղություն կնքել:

...Ապագայում դարձ դարձավ, որ մի քանի օրից հետո Ադրբեջանը կդառնա հայ-ռուսական պրոտեկտորատ: Թուրքիան պահանջեց անմիջապես դադարեցնել հայկական ագրեսիան, սակայն Երևանում այդ պահանջն արհամարհեցին, հայտարարելով, որ «մարտական գործողություններին մասնակցում է ոչ թե հայկական բանակը, այլ անկախ Ղարաբաղի Հանրապետության ինքնապաշտպանական ուժերը»:

Այդ ժամանակ տեղի ունեցավ անխուսափելին՝ թուրքական բանակը անմիջապես խառնվեց պա-

Գյումրիի շրջանի հայ-թուրքական սահմանում: Սակայն նրանք գրեթե չունեին ավիացիոն պաշտպանություն, որովհետև ռուսաստանյան մոտակա ավիաբազաները գտնվում էին հարյուրավոր կիլոմետրեր հեռու,

Հյուսիսային Կովկասում: Թուրքական ավիացիան իշխում էր մարտադաշտում: Հայերի ու ռուսների համատեղ պաշտպանությունը ճեղքվեց 48 ժամում: Ռուսական զորքերը անցան դեպի հյուսիս՝ Վրաստանի սահմանը, իսկ թուրքական հրասայլերը բռնկվեցին դեպի հարավ՝ Երևանի վրա: Հայկական զորքերը զանգվածում էին կատաղի դիմադրություն, սակայն պարզ էր, որ մի քանի օրից քաղաքը կվերցվի:

Ռուսաստանյան բանակի շարժուն միավորումները այդ ժամանակ մասնակցում էին Կենտրոնական Ասիայում, Էստոնիայի հյուսիս-արևելքում, Արևելյան Ուկ-... ...ջին Կովկասում խաղաղարար գործողություններին: Ռուսական բանակը պահեստներ չուներ, որոնք կարող էին կանգնեցնել թուրքական հարձակումը: Սակայն Մոսկվան չէր կարող նաև Թուրքիային զիջել Անդրկովկասը, քանի որ դա վերջնականապես կապակայունացներ Հյուսիսային Կովկասը: Մոսկվա... ...ստում էին, որ հաղթանակը Հայաստանում կհանգեցնի թուրքերի հետագա բարձրացմանը դեպի թուրքալեզու Կենտրոնական Ասիա, ինչպես նաև կուժեղացներ Ուկրաինայում ծայրահեղական ազգայնամոլներին: Մոսկվան զգաց մահացու սպառնալիքը և վճռեց դիմել ծայրահեղ միջոցների: Ռուսաստանյան ճակատային SU-24 ռմբակոծիչները մի շարք ռմբահարվածներ հասցրեցին թուրքական 3-րդ բանակի թիկունքի բազաներին և օդանավակայաններին, սակայն իրենք էլ կրեցին կորուստներ: Ռուսաստանյան ռազմածովային ռմբակոծիչները Սև ծովի վրայով ար-

զորքերի անհապաղ դուրսբերումը, այլապես «Ռուսաստանը կօգտագործի իր տրամադրության տակ եղած բոլոր միջոցները ագրեսիայի խափանման համար»: Թուրքիան հայտարարեց, որ չի ենթարկվի միջուկային շանտաժին, ըստ երևույթին կարծելով, որ Ռուսաստանը երբեք չի համարձակվի միջուկային ռումբեր օգտագործել ՆԱՏՕ-ի անդամ ոչ միջուկային տերության դեմ:

Այդ ժամանակ թուրքական հրասայլերը գրավում են Երևանը, մարտերը վարելով նրա հարավային արվարձաններում: Ռուսաստանի ռազմական բարձրագույն խորհրդի նախագահ, գեներալ-նախագահ XXX որոշեց Թուրքիային հասցնել նախազգուշական-ցուցադրական միջուկային հարված: Նպատակն է խոցել Կարսի շրջանում ռազմատեղորոշիչ կայանը: 100 կիլոտոննանոց օդային պայթյունը, որից հետո ճնշման ուղղակի նավաստիներ չեղան, ոչնչացրեց կայանը: Հակաօդային բնակչությունը գործողությունում չտուժեց: Ճիշտ է, միջուկային հարվածի պահին կայանում գտնվում էին ամերիկյան երեք զինծառայող, որոնք դիմում էին հակամարտության քննարկման:

Սակայն Վաշինգտոնում արձագանքը թույլ էր, ոչ ոք մտադիր չէր համաշխարհային միջուկային պատերազմ սկսել Կովկասի լեռներում ինչ-որ կիսաքանդ գյուղերի համար: Առավել ևս Քլինթոնի թույլ և անհամարձակ վարչակազմը: Ընդհանրապես համաշխարհային համագործակցությունը լրջությամբ չէր արձագանքում Անդրկովկասում տեղի ունեցող պատերազմին: Այսինքն՝ Նյու Յորքում, Բրյուսելում, Վաշինգտոնում, Փարիզում և Լոնդոնում ... կարգ ճիշտ եղան, սակայն ոչ մի իրական գործողություն չեղավ ոչ հայկական, ոչ թուրքական հարձակման ժամանակ, ոչ էլ 1945 թվականից հետո առաջին միջուկային հարվածից հետո: Միայն Գերմանիայում թուրքերն և հակաթուրք գույքերը հանգեցրին բռնության նոր բռնկումների, իշխանությունները [illegible], ջարդվեցին խանութները:

Ռուսաստանի նախագահ-գեներալը հայտարարեց, որ եթե 24 ժամից հետո Թուրքիային կհասցվի մի նոր, էլ ավելի հզոր միջուկային հարված: Սակայն երկարատև բանակցությունների հետևանքով, «տաք գծի» միջոցով մշակվեց կարգավորման ռուսաստանյան-ամերիկյան համատեղ պլանը, որը Թուրքիան ստիպված եղավ ընդունել: Հայկական զորքերը վերստին դուրս էին բերվել Ադրբեջանի տարածքից, թուրքական զորքերը հեռացան Հայաստանի տարածքից: Սակայն Ղարաբաղը մնաց հայկական հսկողության տակ, իսկ Նախիջևանը՝ թուրքական:

մի մասն ուներ թրքամետ, իսկ մյուսը մոսկվամետ կողմնորոշում:

Թուրքիայում իշխանության գլուխ եկավ «ազգային միասնության» կառավարությունը մահմեդական արմատականների և ծայրահեղ ազգայնամոլների մասնակցությամբ: Թուրքիան ավելի ու ավելի էր հեռանում Արևմուտքից, առավել ևս, որ նրա մուտք գործելը Եվրախորհուրդ հուսալիորեն կասեցված էր Հունաստանի կողմից: Օգտագործելով Ադրբեջանում և Վրաստանում թուրքամետ դաշտային հրամանատարներին, Անկարան սատարում էր Հյուսիսային Կովկասում Իսլամական լեռնային հանրապետության մոջահեդների հակառուսական պարտիզանական գործողությունները:

Սակայն 2000 թվականին իրավիճակը սկսեց արմատապես փոխվել: Ռուսաստանը և նրա բանակն ակնհայտորեն դուրս էին գալիս ճգնաժամից: Մարտական ուղղաթիռների ընտիր շարժական բրիգադները և գնդերը տեղափոխվում էին Կովկաս: Չեչնիայում կազմակերպված դիմադրության վերջին օջախները ճնշվեցին: Ակնհայտ էր, որ ռուսական խաղաղարար բանակը մտադիր է, ինչպես 1921 թվականին, կատարել կայծակնային արշավանք դեպի Անդրկովկաս և սաստ տարվա պատերազմից հոգնած հանրապետությունները միավորել Միացյալ Ռուսաստանի Համադաշնության մեջ: Առավել ևս, որ այդ ժամանակ նախկին ԽՍՀՄ-ի տարածքի 80 տոկոսը արդեն խաղաղեցված էր, և Անդրկովկասը մնում էր անկայունության վերջին խոշոր օջախը:

2000 թվականին վերլուծողներին զբաղեցնող գլխավոր խնդիրը հետևյալն էր. Թուրքիան, արդյոք, կբավարարվի՞ Նախիջևանի զավթումով և մնացած Խորհրդային Անդրկովկասը կճանաչի՞ որպես Ռուսաստանի շահերի գոտի կամ կդիմի՞ նոր պատերազմի, երբ համաձայնության շարժական ուժերը վայրէջք կկատարեն Բաքու: Մոսկվայի և Անկարայի միջև ընթանում էին լարված անդրկուլիսային բանակցություններ: 2000 թվականին Ռուսաստանը ակնհայտորեն ավելի ուժեղ է, քան 1995 թվականին: Մոսկվայում հույս ունեին, որ այս անգամ Թուրքիան ավելի խելամիտ կլինի: Ճիշտ է, 1995 թվականի ստորագրումից հետո Թուրքիայի ազգային կառավարությունը ձեռնամուխ եղավ սեփական միջուկային զենքի արագ ստեղծմանը, սակայն 2000 թվականին մատակարարման ռումբը այդպես էլ պատրաստ չեղավ: Ի դեպ, կովկասյան պատերազմը առաջացրեց մի բան. XXI-րդ դարի տեղային պատերազմները ավելի հաճախ կլինեն տեղային-միջուկային պատերազմներ:

«Սեգոդնյա», 4 հունվար

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ միջազգային

ԱՄՆ

Բեյքերը խորհուրդ է տալիս չմոռանալ Արեւելյան Եվրոպան

Բուշի վարչակարգում պետքարտուղարի պաշտոնն զբաղեցնող Ջեյմս Բեյքերն ամերիկյան The Boston Globe թերթի փետրվարի 7-ի համարում հետաքրքիր հոդված է ստորագրել, որտեղ ամերիկացիներին խորհուրդ է տալիս, Ռուսաստանի մասին չափից ավելի մտահոգվելով, չմոռանալ Արեւելյան Եվրոպայի մյուս երկրները:

Ռուսաստանի բարեփոխումների նկատմամբ Ամերիկայի շահերն անխուսափելիորեն կապված են նրա առավել մեծ անվտանգության, ժողովրդավարական եւ բարգավաճ Եվրոպայի ստեղծման շահերի հետ, գրում է նա նշելով, որ Ռուսաստանին ուշադրության կենտրոնում պահելով՝ ամերիկացիները ռիսկի են դիմում կորցնելու Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայում ժողովրդավարության ամրապնդելու հնարավորությունները: Ռուսական բարեփոխումների անհաջող փորձերը նախկին Խորհրդային Միության հանրապետություններում պատճառ են դառնում, որ ազգայնամոլությունն ու նույնիսկ ֆաշիզմը հասնեն վտանգավոր չափերի, եւ Ամերիկան, ինչպես նաեւ նրա դաշնակիցները, չպետք է թույլ տան, որ նման երեւույթներ առաջանան եվրոպական մայրցամաքում, իր մտահոգությունն է արտահայտում նախկին պետքարտուղարը: Այս նշում, որ Ռուսաստանում բարեփոխումների երկու ջատագովների՝ վարչապետի տեղակալ Եգոր Գայդարի եւ ֆինանսների նախարար Բորիս Ֆյոդորովի հրաժարականները բոլորովին էլ չպետք է նշանակեն, որ Ռուսաստանն Արեւմուտքի համար «կորսված» երկիր է: Ընդհակառակը, նա գտնում է, որ այնտեղ տնտեսությունը, առավել մանրածախ առեւտրի բնագավառում, բավական վիճակում է, քանի որ գործարանների 75 տոկոսը սեփականաշնորհված են, եւ Արեւմուտքն առանց խուճապի մատնվելու պետք է շարունակի նեցուկ կանգնել բարեփոխիչներին, որոնց գործունեությունը խանգարողների թվում նա առաջին հերթին նշում է Վիկտոր Գերաշչենկոյի Կենտրոնական բանկի նախագահի անունը: Նա բարձր է գնահատում ժողովրդավարության եւ ազատ շուկայական հարաբերություններ հաստատելու Ասկար Ակաեւի ջանքերը, եւ Ռուսաստանի այցելության օրերին Քլինթոնի Կըրղզստան չայցելելը որակում է «բաց թողնված հնարավորություն»:

Ժիրինովսկուն ռուսակիրեն ֆաշիստ որակելով, նրա հաջողությունն ընտրություններում նա բացատրում է պարզապես Ելցինի տնտեսական վերափոխումների փաստերի նկատմամբ ժողովրդի դժգոհության արտահայտությամբ: Նրա եւ Միլոշեւիչի (Սերբիա) գերազգայնամոլական ու իշխանատենչ հակումները շարունակելով փորձում է քաղաքագետների ուշադրությունը հրավիրել այն փաստի վրա, որ նրանց նմանների աստղերի ու խորհրդականների վտանգավոր հետեւանքներ կարող են ունենալ Եվրոպայում: Սերբիան կարող է իր «էթնիկական զտման» քաղաքականությունը տարածել նաեւ Կոսովոյում եւ Սանջակում ապրող ալբանացիների եւ Վոյեվոդինայում ապրող հունգարացիների վրա: Մյուս կողմից, միեւնույն սկզբունքը կարող է լարվածություն առաջացնել Հունաստանի եւ Ալբանիայի միջեւ, Հունաստանից վտարված ալբանացիների եւ այժմ Ալբանիայում ապրող հույների հարցի շուրջ: Այդ ազգայնամոլական կոչերի արձագանքները դեռ կարող են «դյուրյուր հող» գտնել նաեւ Թուրքիայում, Բուլղարիայում եւ Հունգարիայում: Եվրոպայի բոլոր խնդիրները հնարավոր չէ լուծել միայն Մոսկվա-Վաշինգտոն անմիջական կապերի միջոցով, գրում է նա, եւ վճռական դեր վերապահելով Ամերիկային, նախագահ Քլինթոնին ու նրա անմիջական օգնականներին կոչ է անում ձեռք առնել հետեւյալ միջոցառումները, ամրապնդելու համար ժողովրդավարական շարժումը Արեւելյան Եվրոպայում: Նախ վճռականությամբ եւ հետեւողական քաղաքականությամբ փորձել սանձել պատերազմը Բալկաններում եւ չթողնել, որ այն տարածվի նորանոր շրջաններ, ապա փորձել ընդգրկել Արեւելյան Եվրոպայի երկրները արեւմտյան կազմակերպությունների մեջ: «Գործակցություն խաղաղության համար» ծրագրի մեջ ներգրավելու ջանքերը նա հարցի լուծում չի համարում: Երկրորդ՝ ուժեղացնել հարաբերությունները Ամերիկայի եւ Արեւմտյան Եվրոպայի իր դաշնակիցների միջեւ եւ աճեցնել գործողությունների միասնական ուղի գտնել: Միայն այս միջոցառումների կիրառումով է, որ Եվրոպան կարելի է «շահել», համոզված է Բեյքերը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կիպրոսը դառնում է միջազգային մաֆիայի տարանցիկ կետ

ՆԻԿՈՍԻԱ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: Կիպրոսի ոստիկանությունը Հարավաֆրիկյան Հանրապետության հատուկ ծառայությունների հետ մեկտեղ Լիմասոլի նավահանգստում կալանեց մի նավ, որտեղ կար գողացված մարդատար ավտոմոբիլների մեծ խմբաքանակ:

Ինչպես հայտարարեց Կիպրոսի ոստիկանության ներկայացուցիչը, հիմնականում BMW եւ «Մերսեդես» մակնիշի ավտոմեքենաները Հարավաֆրիկյան Հանրապետության տարբեր քաղաքներում առեւանգվել էին ընդհատակյա միջազգային սինդիկատի անդամների կողմից եւ նախատեսված էին արաբական երկրներում ու Արեւելյան Եվրոպայում վաճառքի համար:

Կիպրոսի եւ ՀԱՀ-ի իրավապահ մարմիններին հաջողվել է հայտնաբերել այդ սինդիկատի առանձին մասնակիցների, եւ մոտ ժամանակներս նրանք կարող են ձերբակալվել: Դրանք հիմնականում ՀԱՀ-ի, Հունաստանի եւ եվրոպական որոշ այլ երկրների քաղաքացիներ են: Ցավոք, Կիպրոսի նավահանգստային ոստիկանության աչքաթողումով մաքսանենգ բեռների՝ թմրադեղերի, ռադիոակտիվ նյութերի, զենքի ու զինամթերքի, կալանման փաստերը չափազանց հաճախակի են դարձել: Մասնագետները դրանից հետեւություն են անում, որ «Աֆրոդիտեի կղզին» Արեւելյան Միջերկրածովքում դարձել է փոխաբեռնման կետ, որով անընդմեջ հոսքով մաքսանենգ ապրանքներ են փոխադրվում Եվրոպա, Ասիա, Մերձավոր Արեւելք եւ Աֆրիկա:

Մեքսիկայում կրքերը չեն հանդարտվում

Չիապասում (Մեքսիկա) շարունակվում է բնիկ հնդկացիների ապստամբությունը: Միջազգային մամուլի տեղեկություններով, մի քանի օր առաջ անզեն գյուղացիները, բողոքի մեծ ցույց կազմակերպելով այնտեղ, գրավել են Սան Քրիստոբալ քաղաքի շուրջ գտնվող երեք գյուղերի կառավարիչների շենքերը:

Ցույցեր Վարշավայում

Վերջին տարիների ընթացքում ամենամեծ ցույցն է տեղի ունեցել Լեհաստանում: Վարշավայի փողոցներում ավելի քան 20 հազար ցուցարարներ բողոքի կոչերով մեղադրել են ձախակողմյան կոալիցիոն կառավարությանը, օրեցօր վատացող կենսապայմանների եւ սոցիալական ապահովության բնագավառում անճարակ քաղաքականություն վարելու մեջ: Ցույցը կազմակերպված է եղել Համերաշխության արհեստակցական միության կողմից:

ՄԵՐՁԲԱԼԹՅԱՆ

Մտահոգությունները չեն պակասում

Անդրադառնալով մերձբալթյան երկրների եւ Ռուսաստանի հարաբերություններին The Economist հանդեսի (փետրվարի 11) Վիլնյուսի թղթակիցը գտնում է, որ Ռուսաստանի վարած տարածողական միտումներ հետապնդող քաղաքականությունը մտահոգությունների տեղիք է տալիս երկրներում:

Խնդիրն սկսեց բարդանալ անցյալ տարվա սկզբերին, երբ մերձբալթյան երկրների ռուսալեզու ազգաբնակչությունը բողոքի ձայն բարձրացրեց իր հանդեպ ցուցաբերված վերաբերմունքի համար: Վեճերը անխուսափելի էին, հաշվի առնելով, որ Լատվիայի եւ Էստոնիայի բնակչության մեկ երրորդը ծնված է դրսում՝ մեծ մասամբ Ռուսաստանում: Ռուսների արտահայտած դժգոհությունների մի մասը հասկանալի էին: Էստոնիայում, օրինակ, քաղաքացիություն ստանալու համար բոլոր հետպատերազմյան շրջանի գաղթողներից պահանջվում է լեզվի իմացության քննություն հանձնել: Լատվիան չի որոշել դեռ իր երկրում ապրող ռուսախոսների կարգավիճակի հարցը:

Բայց վերջին շրջանում իրավիճակն ավելի է սրվել եւ դժգոհությունները դարձել են սպառնալիներ: Ամբողջ հարցը պտտվում է խորհրդային զինվորների այդ երկրներից դուրս բերման հարցի շուրջ: Այն սկսվել էր, բայց անցյալ տարի ընդհատվեց մինչեւ ռուսների նկատմամբ «խտրական վերաբերմունքին» վերջ դրվեր այնտեղ, չնայած Կրեմլը Արեւմուտքի բանակցությունների ընթացքում խոստացել էր այդ երկու հարցերը իրար հետ չկապել: Անցյալ տարի Լիտվայից ռուս զորամիավորումներ դուրս բերվեցին, սակայն նրանց մեծամասնությունը փոխանակ Ռուսաստան վերադառնալու, ընդամենը տարվեց եւ կանգ առավ Կալինինգրադում, իսկ դուրս բերումը շարունակելու բանակցությունները առայժմ «սառեցված» են: Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը զորքերն ամբողջական դուրս բերումը [illegible] նախարարում է «ծայրահեղ միջոցառում», որը կարող է անվտանգության «վակուում» ստեղծելով անկայունություն առաջացնել: Ինչպես մյուս նախկին հանրապետությունները, մերձբալթյան երկրները, հայտարարել է նա, նույնպես դարձել են ռուսական «շահերի շրջանակներում» եւ այդ պատճառով էլ պետք է մնան: Վրդովմունք արտահայտող հակազդեցությունը Լատվիայում, Լիտվայում եւ Էստոնիայում հասկանալի էր:

Նրանք չէին մոռացել, չէին կարող մոռանալ, 1940 թվականի «նման շահերի» հետեւանքները: Եւ չնայած Կոզիրեւը հետագայում ավելացրել էր, թե իր խոսքերը չեն նշանակում, որ ռուսական զորքերն այնտեղ պետք է մնան առհավետ, հակառակ նրանց կամքին, այնուամենայնիվ Մերձբալթիկայի ժողովուրդները չեն կարողանում համոզված լինել եւ հանգստանալ, մանավանդ որ նախագահ Բորիս Ելցինի խորհրդականներից Անդրանիկ Միհրանյանը «Նեզավիսիմայա Գազետա» թերթում տպագրված մի հոդվածում «սկզբունքային սխալ» է որակել նրանց այդքան շուտ անկախություն պարգեւելը: Թե ինչ կարող են նշանակել նման սպառնալիները, ըստ The Economist հանդեսի թղթակցի այնքան էլ հստակ չէ: Ժիրինովսկինների ազգայնամոլական ջրաղացին ջուր լցնե՞լ է, թե տնտեսական եւ զինվորական բնագավառներում ավելի սերտ համագործակցության «հրավեր»:

Մերձբալթյան երկրների ընդհանուր բնակչությունը հազիվ 8 միլիոնի է հասնում, իսկ զինված ուժերը, որ աղքատիկ են հանդերձավորված եւ վատ պատրաստված, մեծապես զիջում են այն 18 հազարից ավելի ռուսական զորամիավորումների թվաքանակին, որ դեռեւս գտնվում է այնտեղ: Նախատեսվում է այս ամառ ստեղծել 650 հոգուց բաղկացած խորհրդանշական միասնական մի հետեւակային գումարտակ, որը պետք է ֆինանսավորվի սկանդինավյան երկրների կողմից եւ գործի ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի առաքելության շրջանակներում:

ԻՏԱԼԻԱ

Կոմկուսը դարձյալ ձգտում է իշխանության

Որքան էլ տարօրինակ թվա, Իտալիան աշխարհագրորեն [illegible] գած ընտրությունների մեջ [illegible] երկիրն է: Նա միակն է, որ կարողացավ հաջողությամբ հաղթահարել ժողովրդավարությունը «կրծող» եւ [illegible] կայունության, [illegible] թյան եւ ճգնաժամային [illegible] ժամերը: Իհարկե, դա տեղի ունեցավ մեծ գնով: Մինչդեռ Իսպանիան եւ Ֆրանսիան շարունակում են բույլ ցնցումների ենթարկվել, որոնք «մեծ ցնցումը» կանխելու դեր են ստեղծում: Իսկ Գերմանիան անվարժ ճնշման տես ծառս է լինում արագ պարտփոխումների դեմ հանդիման:

Իտալիայում Առաջին հանրապետությունը ընտրած իր վախճանին կհասնի 1993 թ. ապրիլյան հանրաքվեի շնորհիվ ընդունված ընտրական բարեփոխման ծրագրով: Այսուհետեւ պատգամավորների երկու երրորդից ավելին մեծամասնական ընտրակարգով կընտրվի մեկ փուլով, ըստ բրիտանական խիստ համակարգի: Այսպիսով, վերջ է դրվում կուսակցությունների ղեկավար կազմի կողմից պատգամավորների փաստական ընտրությանը, որը հնարավոր էր ամրագրելով համամասնական ընտրությունների դեպքում: Ավարտվում է նաեւ տիրապետող «կուսակցությունների իշխանությունը», քանի որ խորհրդարանականների մի փոքր մասը շարունակելու է ընտրվել ըստ ազգային համամասնական համակարգի:

Կուսակցությունների [illegible] հետո Իտալիան [illegible] քաղաքականության [illegible]: Բացի դրանից, արդեն նկատվում է Կառլո Չամպիի կառավարության ջանքերով պետական բյուջեի [illegible] [illegible] վերացնում բոլոր խոչընդոտները: Մարտի 27-ին կայանալիք ընդհանուր ընտրությունների շնորհիվ կստեղծվի Երկրորդ հանրապետություն: Կկարողանա՞ արդյոք նա ուժի կանգնել: Ժողովրդավարական ձախ կուսակցությունը՝ նախկին կոմկուսը, կմտնի կառավարության մեջ, թերեւս նաեւ կղեկավարի այն: Բայց նախկին կոմկուսը հենց այն միակ կուսակցությունն է, որը կարողացավ գրեթե զերծ մնալ անցյալ տարի անցկացված «Մաքուր ձեռքեր» գործողությունից: Դրա պատճառը ոչ թե կոմկուսի ղեկավարների անմեղությունն էր, այլ դատավորների տարօրինակ ներողամտությունը: Իրոք, կոմկուսը վկաների կամ հանցակիցների կողմից բազմիցս կասկածի տակ է առնվել կաշառքի գործերի առնչությամբ: Սակայն «Մաքուր ձեռքեր» գործողության դատավորները միշտ հարվածել են մյուս կուսակցությունների ղեկավար կազմին, իսկ կոմկուսին առնչվող խայտառակ գործերի առնչությամբ բավարարվել են երկրորդական անձանց պատժելով: Մասնավորապես, Խորհրդային Միության կողմից Իտալիայի կոմկուսի գաղտնի ֆինանսավորումը բնավ քննության նյութ չի դարձել: Մինչդեռ Ռուսաստանի սահմանադրական դատարանի կողմից վերջերս անվիճելի փաստաթղթերի հրապարակումը հաստատում է, որ ամենից հաճախ կեղծ առեւտրական կապերի [illegible] [illegible] դրամական այդ փոխանցումները շարունակվել են մինչեւ 80-ական թվականները: Այսպիսով, Իտալիայում մնացած միակ կազմակերպված կուսակցությունը խուսափում «մեծ զտման» չի ենթարկվել: Բացի դրանից, կոմկուսի գաղափարախոսական արդիականացումը գլխավորապես այն է, որ կոմունիզմը փոխարինվել է տնտեսության տնտեսական կառավարման դարձյալ հնացած սոցիալ-դեմոկրատական սկզբունքով:

Խնդիրն այն է, որ մյուս քաղաքական ուժերը ցաքուցրիվ են եղել: Իտալիայի սոցիալիստական կուսակցությունը գրեթե անհետացել է: Քրիստոնեա-դեմոկրատական կուսակցությունը՝ այդ «[illegible] հսկան», պառակտումից հետո վերածվել է Իտալիայի ժողովրդական կուսակցության: Նոր կազմակերպությունները նման են ամպերի, որոնց ուրվագծերը ժամ առ ժամ փոխվում են: Այս փերանիներից ինչպե՞ս կարելի է կազմել արդյունավետ կառավարություն: Այդ խնդիրը ներկայումս կարող են լուծել միայն իտալացի ընտրողները:

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Նկարիչ Հենրիկ Սիրավյանը տարիներ շարունակ բաց է եղել բոլորի համար: Նկարիչը միշտ էլ եղել է «առաջատարների» շարքում իր կենսախինդ արվեստով եւ թվացել է, թե ոչ մի դասձեռ չկա «սարյանական դպրոցի» շրջանակներից դուրս դիտելու նրա հորինվածքները: Հավասարիմ Վարպետի գեղագիտական եւ աշխարհայացքային սկզբունքներին, ստեղծել է դիմանկարների, բնանկարների, թեմատիկ կոմպոզիցիաների տասնյակ շարքեր, որոնք այդ «դպրոցի» շրջանակներում լինելով փաստել են վառ անհատականության առկայությու-

Նոր Հենրիկ Սիրավյան

ՊՈՂՈՍ ՀԱՅԹԱՅԱՆ

նը, համաստեղությունը, «հոգեւոր եւ ֆիզիկական» Հայաստանով սնվող նկարչական լեզվամտածողությանը:

Սակայն Հայաստանի նկարչի տանը բացված անհատական ցուցահանդեսը միաժամանակ մեր առջեւ բացեց նոր Սիրավյանին՝ զարմացրեց «հոգեւոր եւ ֆիզիկական» Հայաստանի անկանխատեսելի ու յուրօրինակ ընթերցմամբ:

«Սարյանական դպրոց» հասկացությունը ոչ այնքան կանոնակարգված սկզբունքների միասնություն էր, որքան Վարպետի գեղագիտական հավատամքի այս կամ այն չափի գիտակցված կամ տարերային վերարտադրում: Բացառություններ, անտարակույս եղել են: Երբեմն հաջողված, իսկ մեծ մասամբ իմիտացիոն-ներքինային այս կամ այն դրսեւորումները չբարձրացան գեղարվեստական երեւույթի աստիճանի, սակայն Վարպետի արվեստի ազդեցությունը մի քանի սերունդների վրա անժխտելի է:

Այդ էր նկարիչ Սիրավյանի հանգամանքը: Վարպետը նրա համար համակ հավատք էր, իսկ նրա արվեստը՝ դասագիրք:

Այս իմաստով բնորոշ են բնանկարների եւ դիմանկարների շարքերը, որոնք ստեղծված են 60-70-ական թթ. («Էջմիածնում գարուն է», «Արարատ լեռ», «Կոմիտաս դաստիարակիչ», «Սարալանջեր», «Ռիփսիմե Սարոյան»): Դրանք բնորոշվում են «օբյեկտի» հավատարմությամբ, ամբողջի եւ բաղադրիչների կառուցվածքային հստակությամբ, տեղային գունամակերեսների եւ կիսատոնային անցումների փոխներթափանցումներով: Տարվա տարբեր եղանակներին արված էտյուդներն ու բնանկարները Հայաստան աշխարհի բազմերանգ համայնապատկերի ձոներգություններ են: Վճիտ ու զրնգուն գունախաղերի կենսախինդ համերգությունները օծված են լույսի եւ շարժման զվարթ հնչյուններով՝ մերթ մեղմ ու հովվերգական, առավել հաճախ՝ ձայնեղ ու դղրդկուն ելեւէջներով:

Առանձնահատուկ են Սիրավյանի դիմանկարի սկզբունքները, որոնք ընդհանրություններ ունենալով Վարպետի համանման ժանրի ոճական եւ կառուցվածքային սկզբունքների հետ, ունեն նաեւ որոշակի տարբերություններ: Պահպանելով վերակերտության եւ էպիկականության ընդհանուր սահմանները, նկարիչը ճշգրտի եւ հոգեբանության համադրման նոր եզրեր է հայտնաբերում, ինչպես հնչերանգները ընդելուզելով հասնում «դիմապատկեր» հասկացության որակական նոր աստիճանի («Հրանտ Մաթեւոսյան», «Օհան Պետրոսյան», «Ինքնադիմանկար», «Նկարիչ Հակոբ Հակոբյան»): Նկարչի վերաբերմունքն իր արվեստներով կապված է հայ դիմանկարչության ավանդական սկզբունքներին, որոնք համամիտքի եւ կերպարի անհատության նորովի են հետազոտում:

Թող չթվա, թե նկարչի ուղին հարթ է եղել: Ամբողջապատկերային համակարգի ժամանակային սահմաններն այս կամ այն չափով անդրա-

դարձել են նաեւ նկարչի արվեստում: Չնայած երբեք տուրք չի տվել ընդհանուր շարքի մեջ տեղավորվող թեմատիկ նկարներին ու պաշտոնական «գեղագիտական» նորմերին, այնուհանդերձ նրա արվեստում երբեմն ի հայտ են եկել չափի եւ «լավատեսության» սահմաններ խախտող տարրեր:

Արդեն 70-ականների վերջին եւ 80-ականներին Սիրավյանի արվեստում ի հայտ է գալիս աշխարհայացքային եւ գունապլաստիկական նոր խնդիրներին անցնելու որոշակի միտում: Այլեւս նրան չեն բավարարում նախկին նվաճումներն ու ոճաձեւային սկզբունքները, դուրս ինքնակով գունային հարաբերությունը: Սիրավյանը դուրս է գալիս մի նոր արահետ, ուր նախկին գեղարվեստական առանձնությունները իրենց տեղը զիջում են դուրս անհատական ապրումների եւ խորապես ներքին ձայների վրա հիմնված աշխարհատեսությանը: «Հոգեւոր Հայաստանի» գեղարվեստական նոր կերպարը, որին համառորեն ձգտում է նկարիչը, առավել բարդ հյուսվածք ունի, այն հենվում

է փոխաբերության, խորհրդանիշերի, տեսիլային կերպափոխումների, տարածության եւ ժամանակի առավել [illegible] ամբողջական [illegible]

[illegible] «կեսը» Հայաստանի բնությունն է՝ Գառնու եւ Գեղարդի սարերը, Սեւանա լիճը, առավել եւս նրա գաղտնի անկյուններից մեկը՝ Շորժան եւ նրա շրջակայքը: Թվում է, թե ի՞նչ է փոխվել, նախկինում էլ նրա արվեստի թեմատիկ ասպեկտը հայրենի բնությունն էր ընդհանրապես, նրա զարմանահրաշ բազմագույն ու բազմաձեւ զարդերը, որոնք ոչ միայն արվեստագետի, այլ նաեւ առհասարակ մարդու մեջ արթնացնում են հազար ու մի հուզական ապրումներ, գեղարվեստական զուգահեռներ:

Եվ ահա Սիրավյանի համար հրաշալի Սեւանը եւ նույնքան էլ ողբերգական նրա ամայացած ափերը ողբերգական լքվածության, կյանքի մշտական առեղծվածի փիլիսոփայական խորհրդավորությունների աղբյուր են դառնում: Ճարտարապետորեն անկրկնելի եւ ֆանտաստիկ, ռիթմերի, ձեւերի, գույների սքանչելի համադրություններով, իրականի եւ երեւակայականի սահմանագծերում ի հայտ եկած պատկեր-տեսիլքները

Սիրավյանի հայտնաբերած նոր «Հայաստանն» է, բացարձակապես ուրույն, ողբերգականորեն վեհաշուք, ոգու անպարտելիության նշանակրողներ:

Նկարչի վերջին տասնամյակի ստեղծագործական նկարագիրը բնորոշվում է «թեմայի» երկարատեւ, խորքով ու լայնքով ուսումնասիրելու, տարբեր փոփոխակներով գեղարվեստական նույնանման խնդիրների անդրադառնալու համար ու հետեւողական բնութագրով: Նրբահյուս ու երերային, սառը եւ տաք գույների աննշմարելի զուգորդումներով բնանկարներին ու կոմպոզիցիոն կտավներին լրացնում են ժայռերի իրական ու ֆանտաստիկ վեհակերտ շարքերը՝ խորհուրդ ու առեղծվածային, դրամատիկ ու երբեմն էլ եղերական շեշտեր խտացնող «երգեհոնային» ձայներով արձագանքներով: Այս կարգի աշխատանքների հոգեբանականացված բնույթն ու «լարվածության դաշտը», կոմպոզիցիայի եւ մեր հավաքական ճակատագրի անդրադարձումները վկայում են՝ արվեստագետի խորը անհանգստությունը մեր ժամանակի

հանդեպ, որը բոլորովին հեռու է տրամաբանական ընկալումներից:

[illegible] գրջում են ավելի, ու ի-ոլիս: Ներքին լարումով բնորոշվող ամայացած ափերին ու դեկված չինարիներին եւ բբենիներին: Այս հատկանիշները երբեմն բաց են, տարածականորեն ընդգծված ու ստատիկ («Թրենի», «Այգուց ժայռեր»), որոնք այժմ են ընկնում գրաֆիկական ցայտունությամբ, խտացված արտահայտչականությամբ: Իսկ հաճախ դրանց արտաքին հանգստությունն ու երեւային տարածականությունը նուրբ, թափանցիկ մակերեսներով են դարձրված, ներամփոփ են ու բազմաշերտ («Սեւանի ամայացած ափերը» նկարաշարը):

Ցուցահանդեսում մի առանձին անկյուն էր հատկացված մեծատաղանդ կինոռեժիսոր Սերգեյ Փարաջանովին՝ երկու դիմանկարներով եւ մի շարք կոմպոզիցիոն կտավներով, որոնք հորինվածքային եւ ձեւաբանական առումով հարազատություն ունեն փարաջանովյան թեմատիկայի, գունապլաստիկայի եւ կինոբեմականացման դպրոցական սկզբունքների հետ:

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ

Կարող են նաեւ ծափահարել մրցանակակիրներին

Կ. Ստանիսլավսկու եւ Ե. Վախթանգովի հայկական հիմնադրամի խորհուրդը որոշեց Բոյաջիեւի անվան մրցանակը 93 թ. լավագույն թատրոնախոսության համար չշնորհել: Ինչպես նշեց հիմնադրամի նախագահ Ռաֆայել Քոթանջյանը, պարզվում է, որ լրագրողներն առավել զբաղված են թատրոնը լուսաբանելիս, քան թատերագետները: Նա նաեւ ավելացրեց, «Ուրախ եմ, որ եւ ԳԽ պատգամավորները, եւ կուսակցական թերթերը անցած տարում այնքան չեն արել թատերական խնդիրները: Դրա համար էլ այս թերթերի թատերական լավագույն հոդվածների հեղինակներին որոշեցինք խրախուսել, որովհետեւ թատրոնի մասին գրելը շատ անշնորհակալ գործ է»: Հիմնադրամի խորհուրդը որոշեց խրախուսական մրցանակներ շնորհել Արամայիս Սահակյանին («Ազգի»), Կարո Խաչվանքյանին՝ նվիրված «Ուրախ տաղանդ, տանջված դերակատար» հոդվածի համար), Լիզա Ճաղարյանին («Հայաստանի Հանրապետություն», թատերական կյանքի երեւույթները լուսաբանելու եւ «Արվեստը մի՞ խաղաղականացրեք» հոդվածի համար), Լեւոն Լաճիկյանին («Ազգ», թատերական կյանքի երեւույթները մամուլում պարբերաբար լուսաբանելու համար), Վահան Տեր-Ղուկասյանին («Երկիր», տաղանդի պաշտպանության մրցանակ) եւ լուսանկարիչ Գեւորգ Ավագյանին թատերական լուսանկարների շարքի համար:

Սիրելի գործընկերներ, ավելի շատ գրեք թատրոնի մասին, ձեր աշխատանքը թատրոնում եւ նրա շուրջը գնահատվում է:

Ռ. Խ.

ՏՈՒՐԻԶՄԻ ԵՎ ԷՔՍԿՈՒՐՍԻԱՆԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տուրիզմի եւ էքսկուրսիաների հայկական հանրապետական խորհրդի վարչությունը հրավիրում է բոլոր ցանկացողներին ճանապարհորդության հետեւյալ երթուղիներով:

ԵՐԵՎԱՆ-ՀԱԼԵՊ-ԵՐԵՎԱՆ
ուղիղ չվերթով փետրվարի 19-ին եւ յուրաքանչյուր 7 օրը մեկ

ԵՐԵՎԱՆ-ՊԼՈՎԴԻՎ-ԵՐԵՎԱՆ
ուղիղ չվերթով փետրվարի 22-ին եւ յուրաքանչյուր 14 օրը մեկ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
փետրվարի 18-ին եւ յուրաքանչյուր 7 օրը մեկ:

Ցանկացողները դիմեն «Էրեբունի» հյուրանոց, 3-րդ հարկ, սենյակներ 22, 27, 28 կամ զանգահարեն 56-04-80, 56-06-35, 58-76-26: «Անի» հյուրանոց սենյակ 503, հեռ. 594503

ՓԱՐԻԶ

Մահացել է Պիեռ Բուլը

Հունվարի 30-ին, Փարիզում, 81 տարեկան հասակում իր մահկանացուն է կնքել ֆրանսիացի նշանավոր գրող Պիեռ Բուլը, ում գրչին են պատկանում այնպիսի հայտնի վեպեր, ինչպիսիք են «Կապիկների մոլորակը» եւ «Կամուրջը Կվայ գետի վրա», որոնք երկուսն էլ խիստ հետաքրքրաշարժ կինոնկարների են վերածվել:

Մասնագիտությամբ ինժեներ գրողը, որը պատերազմից առաջ կաուչուկի պլանտացիայում էր Մալայզիայում, Երկրորդ համաշխարհայինի ժամանակ ծանր փորձությունների միջով է անցել՝ նախ որպես դիմադրության շարժման մասնակից, այնուհետեւ որպես ռազմագերի Հնդկաչինում եւ այդ բոլորը վառ գույներով ու կենդանի նկարագրություններով ներկայացրել իր բազմաթիվ գեղարվեստական ստեղծագործություններում: «Կամուրջը Կվայ գետի վրա» (1954) գիրքը պատմում է այն դեպքերի մասին, որոնց դաշնակից զորքերը դեմ հանդիման են գալիս պատերազմի օրերին ճապոնացիների համար կամուրջ կառուցելու ընթացքում: Իսկ «Կապիկների մոլորակը» (1963) գիտա-ֆանտաստիկ վեպ է, որտեղ այլաբանական պատկերների լեզվով հեղինակը հրաշալի ճարտարությամբ բացահայտում է իր ափսոսանքը մարդու հանդեպ մարդու հավատն ու արժանապատվությունը փրկելու ճիգերից:

Հ. Օ.

Գեղեցիկը դեռ [illegible]

Ֆրանսիական նորաձեւության մեծագույն տներից մեկը՝ հայտնի Շանելը, մոլորվել է գեղեցկության-հումորի ճանապարհներով՝ արտադրելով սեւ երեկոյան զգեստների մի նմուշ, որի կիսը զգեստ վերնամասում Ղուրանից մի հատված է ասեղնագործած: Արաբատառ հոսուն գրերը նրբագեղ եւ նուրբ նախշերի պես ուղիղ առկայծումով դառնում են մարմնի շարժումների հետ:

Սակայն միշտ չէ, որ արդարությունը ներվում է գեղեցկության դատողով. մուսուլմանական իշխանությունները վրդովված են եւ բողոքի հայտ են ներկայացրել, որին տեղի տալով ֆրանսիական համաշխարհային մոդելները ուղեծ են եղել ցուցադրումը ներկա եղած բոլոր լուսանկարիչներին եւ օպերատորներին խնդրելով վերադարձնել կամ պարզ խոսքով ոչնչացնել նեգատիվ ժապավենները: Իսկ Շանել ֆիրման ստիպված է պահել իր զգեստը յոթ կողպեքի տակ եւ ներողություն խնդրել համարձակ ոտնձգության համար:

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՄԱԻՐԱՆՅԱՆ ԽԱՂԵՐ

Հայ սուսերամարտիկը՝ միջազգային փառատոնի հերոս

2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Երեւանցի 28-ամյա սուսերամարտիկ Ղարիբ Վարդանյանին իրավամբ կարելի է համարել Իրանի Իսլամական Հանրապետության 15-րդ տարեդարձին նվիրված միջազգային փառատոնի հերոս։ Թեհրանի «Ազադի» մարզահամալիրում կայացած սուսերամարտիկների մրցումներում նա չունեցավ հավասարը։ Հայ մարզիկը տպավորիչ հաղթանակներ տարավ բոլոր մրցակիցների նկատմամբ, իսկ եզրափակչում պարտության մատնեց թբիլիսցի Ջեմալ Գոմիաշվիլուն։ Թիմային հաշվարկներում էլ լավագույնը Հայաստանի հավաքականն էր։ Ղարիբ Վարդանյանն իր թիմակիցներ Գագիկ Մուրադյանի եւ Անդրանիկ Արազյանի հետ իսկական հաղթարշավ կատարեց առավելության հասնելով Իրանի եւ առաջին, եւ երկրորդ թիմերի, ապա եւ վրաց մարզիկների նկատմամբ։ «Բոլոր հնարավորությունները կային նման հաջողության հասնելու նաեւ ճկասուսերակիրների մրցավեճի ժամանակ», Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին ասաց Հայսուսերամարտության գլխավոր մարզիչ Ռ. Սահակյանը։ Սակայն դատահեց ցավալի անակնկալ. մեր թիմի առաջատարը՝ Հրաչյա Ռուբինյանը, երկու վստահ հաղթանակ տանելուց հետո, լուրջ վնասվածք ստացավ եւ անկարող եղավ շարունակել մրցումները։ Այս պատճառով մենք զրկվեցինք նոր մրցանակներից»։

Այնուամենայնիվ, Իրանից Հայաստանի Հանրապետության թիմը վերադարձավ, շահելով եւս մեկ պարգեւ։ Այդ պատվին արժանացավ թրասուսերակիրների եռյակը, որը դարձավ բրոնզե մրցանակակիր՝ իրենից առաջ թողնելով միայն Իրանի առաջին եւ Վրաստանի հավաքականներին։

Իրանում մարզական փառատոնը շարունակվում է։

Տոնյա Հարդինգը պահանջում է 20 միլիոն

Ամերիկացի գեղասահորդուհի Տոնյա Հարդինգը դատի է տվել ամերիկյան օլիմպիական կոմիտեին, պահանջելով 20 միլիոն դոլլար, ձմեռային օլիմպիական խաղերից նրան զրկելու առնչությամբ։ Այս տարվա հունվարի 6-ին նրա մրցակցուհի Նենսի Քերիգանին միտումնավոր մարմնական վնասվածք հասցնելու համար ներկայացված մեղադրանքը հերքելուց հետո, ամերիկյան կոմիտեն նրան հեռացրել է օլիմպիական հավաքականից։

Օլիմպիական կոմիտեն որոշել է նրա հարցը քննել այսօր՝ փետրվարի 15-ին Օսլոյում կայանալիք խորհրդակցությունում։

Նորվեգիան «գործադուլ»

Ըստ Նորվեգիայի կառավարության տվյալների, Լիլեհամերի ձմեռային XVII օլիմպիական խաղերի հետ կապված նորվեգացիները կկորցնեն մոտավորապես 2 500 000 աշխօր։ Աշխատավորների մի մասը մարզահրապարակներում, հետեւելով խաղերի ընթացքին, մյուս մասն էլ՝ հեռուստատեսությամբ, դժվար թե աշխատեն։

Իրոք որ անսահման է նորվեգացիների սերը դեպի ձյունը եւ ձմեռային մարզաձեւերը։

Շավեզի առաջին պարտությունը

Մեքսիկացի բռնցքամարտիկ Խուլիո Սեզար Շավեզը, որ պրոֆեսիոնալ ռինգում անցկացրած 89 մարտերում պարտություն չէր կրել, ամերիկացի Ֆրենկ Ռանդալի դեմ մենամարտում 12 ռաունդից հետո միավորների տարբերությամբ պարտված ճանաչվեց։ 32-ամյա ամերիկացին կարողացավ դիմակայել Շավեզի հուժկու հարվածներին եւ 11-րդ ռաունդում նրան ծնկի բերեց, նրան գցելով նոկդաունի մեջ։

Մեքսիկայի ազգային հերոսի առաջին պարտությունը մեծ սգի մեջ գցեց ամբողջ երկիրը։

1993 թ. 1500 զոհ

Անցյալ տարի ամբողջ աշխարհում մրցումների եւ մարզումների ժամանակ զանազան պատճառներով մահացել են մոտ 1500 մարզիկ։

ԱՆՁՆԱԿԱՆ

Անդրե Աղասիի նոր սերը

Նշանավոր թենիսիստ Անդրե Աղասին եւ հայտնի ամերիկացի կինոդերասանուհի Բրուկ Շիլդսը սիրային կապի մեջ են եւ ապրում են միասին։ Աղասին, որը վերջերս գրեթե թողել է թենիսը, մասնակցեց «Running Wild» («Վայրենի վազք») ֆիլմի նկարահանումներին, որտեղ գլխավոր դերը կատարում է իր ընկերուհին։ Բրուկ Շիլդսը հայտարարել է, որ Անդրե Աղասին «շատ հետաքրքիր, նրբանկատ եւ խելացի անձնավորություն է, մի խոսքով նա իսկական տղամարդ է»։

Հարկ է նշել, որ Անդրե Աղասիի նախորդ ընկերուհին ոչ այլ ոք էր, քան հռչակավոր երգչուհի եւ կինոդերասանուհի Բարբարա Ստրեյզանդը։

ՍՊՈՐՏ+ԱՐՎԵՍՏ

Սվետլանա Բոգինսկայան հրաժեշտ է տալիս Եվրոպային

Օրերս Ֆրանսիայում 14 ելույթ ունեցավ բելառուս հայտնի մարմնամարզուհի Սվետլանա Բոգինսկայան։ Շատերի կարծիքով, նա մարմնամարզության պատմության բոլոր ժամանակների ամենագեղեցիկ մարզուհին է։

Սվետլանան Ֆրանսիայում ավարտում է իր ելույթները Ամերիկա թռչելուց առաջ, որտեղ ինքն արդեն 3-տարվա պայմանագիր ունի։ Սվետլանան ելույթ է ունենում կրկեսային լայն բանկոնով եւ սեւ մարզահագուստով։ Նրա շարժումները նրբագեղ են, հայացքը միաժամանակ սիրառատ եւ ինքնահավան։ «Պետք է կարողանալ մի օր կանգ առնել», ընդգծում է նա փոքր-ինչ [illegible] արտահայտությամբ։ Ես ափսոսում եմ միայն, որ [illegible] չստացա [illegible] անհատական մրցույթում։ Սակայն իմ օլիմպիական 3 ոսկե մեդալներով եւ աշխարհի [illegible]ության 5 ու Եվրո[illegible]այի չեմպիոնության 9 [illegible]ներով դժգոհելու շատ պատճառ չունեմ։ Ի վերջո, ես լավ հուշեր ունեմ»։ Նա կառուցանում է [illegible] պատրաստվել [illegible] տեղ, որ [illegible] սովորական [illegible] զույգի [illegible] ընթացքում նմանվում է [illegible] փայլուն զանի։ Ինչ[illegible] փերի[illegible] բազմաթիվ լուսան[illegible] [illegible] պատվում են նրա շուրջը եւ [illegible] թե արդյոք լուսանկարելը [illegible] [illegible] է, թե հարկավոր է էլի մի ֆիլ[illegible] [illegible] «Բարսելոնի օլիմպիա[illegible]կան խաղերից հետո ես երկար մտածեցի, թե այսուհետեւ ինչ եմ անելու, ասում է Սվետլանան։ Մտադրվել էի ընդունվել Մեծ թատրոնի բալետային խումբ, բայց ի վերջո հասկացա, որ կարող եմ ավելի մեծ արդյունքների հասնել մարմնամարզության մեջ։ Ուստի ընդունեցի ԱՄՆ-ից առաջարկված պայմանագիրը, շրջագայելու գրեթե ամենուրեք, որ[illegible]

[illegible] Ատլանտայում կայանալիք օլիմպիական խաղերն [illegible]

[illegible]նեմ մարմնամարզության նկատմամբ»։ Դա [illegible] ասուլիս է։ «Ես պայմանագիր կնքեցի Միացյալ Նահանգների մարմնամարզության ֆեդերացիայի հետ։ Չեմ նշի իմ վարձատրության չափը, բայց ես կվարձատրվեմ Ատլանտայի խաղերի բոլոր հովանավորների կողմից։ Ես սիրում եմ Ֆրանսիան եւ հաճույքով կմնայի ձեր երկրում, բայց ֆինանսական առումով իմ պայմանագիրը նախընտրելի է։ Այսուհետեւ ես կմարզվեմ միայնակ եւ աշխարհում կճանապարհորդեմ իմ հովանավորների հայեցողությամբ»։

Ռումինացի առասպելական մարմնամարզուհի Նադիա Կոմանեչիից հետո կանանց մարմնամարզությունը երբեւէ այս մակարդակի չեմպիոնուհի չէր ունեցել։ Ու[illegible] նա Բոգինսկա[illegible] [illegible] իր մեկնումով [illegible] կպատճառի մարմնամարզության երկրպագուներին։ «Անփոխարինելի մարդ չկա, մի օր ի վերջո, ինձ կմոռանան, կտեսնեք», ընդգծում է նա։ Երբ ես տեսնում եմ այժմյան մարզուհիներին, մտածում եմ, որ միշտ չէ, որ կանացիությունը գնահատվում է»։

Ատլանտայի օլիմպիադայից հետո Սվետլանան մտադիր է բացել մարմնամարզության դպրոց երեխաների համար։ Այդ ժամանակ նա այլեւս չի [illegible] [illegible] [illegible]։

airtours

ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՎ ՊԱՐՈՆԱՅՔ

«Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերության «Էյր տուրս» ճամփորդական գրասենյակն ամեն երկուշաբթի իրականացնում է ուղիղ ավիաչվերթներ դեպի Կրակով։
Ցանկացողների համար կազմակերպվում է եռօրյա շրջագայություն Կրակովից Բրատիսլավա (Սլովակիա)։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ

Մարտի 3-ին «Էյր տուրս» ճամփորդական գրասենյակը կազմակերպում է ավիաչվերթ Երեւան-Քիշ (Իրանական կղզի Պարսից ծոցում, ազատ առեւտրական գոտի)։
Զբոսաշրջիկները կտեղավորվեն հարմարավետ առանձնատներում, կճաշակեն պարսկական խոհանոցի համադամ կերակուրները, կայցելեն Քիշի բազմաթիվ արեւելյան եւ եվրոպական շուկաներն ու խանութները, որոնք իրենց բազմազանությամբ եւ էժանությամբ մրցակցում են աշխարհի ամենաէժան շուկաների հետ։
Մեր գրասենյակում դուք կարող եք ձեռք բերել նաեւ Յալթա-Ստամբուլ ծովային ճամփորդության ուղեգրեր։
Օգտվեք «Էյր տուրս» ճամփորդական գրասենյակի ծառայություններից եւ հաջողությունը միշտ կուղեկցի Ձեզ։

ՀԱՍՑԵՆ՝ ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43։ ՀԵՌ. 53.05.11, 53.39.22։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է ՑԱԽ

Մի խումբ երիտասարդ ձեռներեցներ կօգնեն ցախ գնելու հարցում։

Գինը՝ 1 խմ 3400 դրամ

Ցախը կտրատված է, երկարությունը՝ 40 սմ-ից ոչ մեծ։

Հեռ. 22-81-63

ԼԱՌԱ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Լառա» ընկերությունը կազմակերպում է 5-օրյա ուղիղ ավիաչվերթներ

ԵՐԵՎԱՆ-ՈՒՐՈՒՄՉԻ
(Չինաստան) երթուղով։

Ընկերությունը կկազմակերպի ճամփորդների ուղեբեռների տեղափոխումը նույն ինքնաթիռով։
Արտասահմանում մնալու հետ կապված բոլոր ծախսերն ընկերությունը վերցնում է իր վրա։
Առաջին չվերթը՝ 1994 թ. փետրվարի 23-ին «Զվարթնոց» օդանավակայանից, ժամը 11-ին։
Հետագայում չվերթները կկայանան ամեն 15 օրը մեկ։
Մեր ընկերությունն իրականացնում է ամենահարմար եւ էֆեկտիվ ճամփորդությունը Չինաստանում։

Դիմել «ԱՆԻ» հյուրանոց, 6 հարկ. 603, 604 սեն. հեռ. 56-77-69, 59-46-04, 59-46-03։

STYLE

ԱԶԳ

Օրակարգ

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Հայերի կեսը պատրաստ է անվերջ դիմանալ շրջափակմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Անցյալ տարվա վերջում «Armenian Reporter» թերթը (27 նոյեմբեր, 1993 թ.) հրապարակել է ԱՄՆ լրատվական գործակալության (USIA) կողմից Հայաստանում անցկացված հասարակական կարծիքի հարցման արդյունքները:

Հարցման ընթացքում պարզվել է, որ հարցման ենթարկվածները պաշտպանում են Լեռնային Ղարաբաղի անկախությունը և վճռականորեն պատրաստ են կրել Ադրբեջանի կողմից ստեղծված շրջափակման հետևանքով առաջացած բոլոր զրկանքները:

Հարցումը կատարվել է 1993 թ. օգոստոսի 24-ից մինչև սեպտեմբերի 12-ը: Հարցման ընթացքում պարզվել է հետևյալը. հայերն այնպես վճռականորեն են պաշտպանում Ղարաբաղը, որ ճնշող մեծամասնությունը (83 %) հավանություն է տալիս ինչպես անկախությանը, այնպես էլ Հայաստանին վերամիավորմանը (83 %): Սակայն հաջորդ տարվանից շուտ անկախության ձեռքբերումն ակնկալում է փոքր մասը (58%): Հայերը համակարծիք չեն այն հարցում, թե Ղարաբաղը կդառնա՞ արդյոք Հայաստանի մի մասը, թե՞ ոչ: 41%-ը կարծում է՝ կդառնա, 36%-ը կասկածում է:

Մեծ է վստահությունը հայկական բանակի նկատմամբ, սակայն կասկածի տակ է դրվում կառավարության գործունեությունը, ըստ երևույթին, արտացոլելով բարենպաստ ռազմական իրադրությունը. հարցման ենթարկվածների երեք քառորդը (75%) վստահում է հայկական բանակին: Տասից չորսն ասում են, որ «մեծ վստահություն» ունեն բանակի հանդեպ:

Այնուամենայնիվ, հայերը դրական վերաբերմունք ունեն իրենց կառավարության պաշտոնական քաղաքականության նկատմամբ: Հասարակության կարծիքը գրեթե բաժանվում է երկու հավասար մասի, երբ խոսքը վերաբերում է նրան, թե արդյոք կառավարությունն անհրաժեշտ ամեն ինչ անո՞ւմ է պաշտպանության համար. 45%-ն ասում է՝ այո, 48%-ը գտնում է, որ կառավարությունը չի կարողանում հաջողությամբ իրականացնել այդ գործը:

Հայերը կտրականապես դեմ են Ղարաբաղի Ադրբեջանի կազմում մնալուն. 83%-ը վճռականորեն մերժում է այդ, նույնիսկ այն պայմանով, որ ՄԱԿ-ը երաշխավորի լեզվական և մշակութային ինքնավարությունը: Բացի դրանից 69%-ը կարծում է, որ մոտ ապագայում Ղարաբաղն այլևս չի լինի Ադրբեջանի կազմում:

Տնտեսական շրջափակումը, ռազմաճակատից եկող հուսադրող նորություններն ամրապնդել են հանուն հաղթանակի զրկանքներ կրելու հայերի վճռականությունը: Այն հարցին, թե դեռ ինչքան ժամանակ կարող են դիմանալ տնտեսական շրջափակմանը, երկու երրորդը պատասխանել է՝ ծայրագույն դեպքում ևս մի ձմեռ, 45%-ը «անվերջ» (այնքան, ինչքան հարկավոր կլինի հաղթանակի համար): Միայն մեկ քառորդը պատասխանել է «այլևս չենք կարող», որ իրենք մինչև կոկորդները կուշտ են: Դեպի [illegible] անկլավներ տանող միջանցքների փոխանակումը մերժվել է: Ընդ որում, 72%-ը նույնպես դեմ է Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև տարածքների փոխանակմանը՝ Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին, իսկ Նախիջևանն Ադրբեջանին միացնելու նպատակով: Հայերն անհնար են համարում նման փոխանակությունը հաջորդ տարի կամ հետագայում:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Դրականորեն է գնահատվում իրանա-ռուսաստանյան համագործակցությունը

ԹԵՀՐԱՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Դրական և արդյունավետ» է համարել ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հիմնախնդիրների շուրջ Մոսկվայում վարած իր բանակցությունները իրանցի բարձրաստիճան մի դիվանագետ: «Հաշվի առնելով հակամարտության շրջանի մոտ գտնվելը Իրանին և Ռուսաստանին, այս երկու երկրները պետք է ակտիվացնեն դրա դադարեցմանը նպատակաուղղված ջանքերը», Իրանի ԻՌՆԱ լրատվական գործակալությանը տված հարցազրույցի ժամանակ հայտարարել է Իրանի արտգործնախարարության ԱՊՀ-ի գերատեսչության պետ Մորթեզա Բանին, որը Ռուսաստանի մայրաքաղաք է այցելել կոնսուլտացիաներ վարելու հայ-ադրբեջանական հակամարտության գոտում արյունահեղության դադարեցման գործում երկու երկրների համագործակցության հարցով: Բանին ընդգծել է, որ Թեհրանն ու Մոսկվան համաձայն են այն հարցում, թե չի կարելի ճգնաժամի միջազգայնացում թույլ տալ:

Իրանցի դիվանագետի ասելով, որն ավելի վաղ այցելել է Անդրկովկաս, թե Հայաստանը և թե Ադրբեջանը ողջունում են Իրանի միջնորդությունը: Ներկայումս Թեհրանում ուսումնասիրում են հակամարտության երկու կողմերի դիրքորոշումներն այն հաշվով, որպեսզի այնուհետև նրանց ներկայացվի կարգավորման պլանը, նշել է Բանին:

Անցած ամիս Իրանի մայրաքաղաք էր այցելել Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վլադիմիր Կազիմիրովը, որն Իրանին ծանոթացրել է ղարաբաղյան կարգավորման Ռուսաստանի պլանին:

Իրանի շաբաթօրյա թերթերը հաղորդումներ են հրապարակել Ռուսաստանի արտաքին գործերի առաջին փոխնախարար Անատոլի Ադամիշինի հետ Մորթեզա Բանիի հանդիպման մասին: Այս հաղորդման մեջ, որը նույնպես ստացվել է ԻՌՆԱ գործակալությունից, դրականորեն են գնահատվում իրանա-ռուսաստանյան համագործակցության հեռանկարները, ինչպես Ղարաբաղի հիմնախնդրի առնչությամբ, այնպես էլ մյուս բնագավառներում:

ԱՆԿԱՐԱ

Հեյդար Ալիև. «Յուրաքանչյուր ադրբեջանցի Թուրքիան համարում է իր հայրենիքը»

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդմամբ օրերս Հեյդար Ալիևն իր նստավայրում հանդիպել է «Ջումհուրիեթ» կուսակցության ղեկավար [illegible] Բարկալի հետ: Բանակցությունների ընթացքում քննարկվել են ադրբեջանա-թուրքական կապերի հեռանկարները, խաղաղության հաստատման և Ադրբեջանի անկախության ամրապնդման հարցերը: Հեյդար Ալիևը հանդիպում է ունեցել նաև Թուրքիայում բնակվող ադրբեջանցիների խմբի, ադրբեջանական մշակութային ընկերության ներկայացուցիչների հետ: Հեյդար Ալիևը նշել է, որ յուրաքանչյուր ադրբեջանցի Թուրքիան համարում է իր հայրենիքը և Թուրքիայում իրեն օտարական չի զգում: Ըստ նրա, «Մենք երկու պետություն, բայց մի ազգություն ենք»: Նա ասել է, որ եկել է Ադրբեջանի ազգային զարթոնքի, ազգային վերածննդի ժամը: Հ. Ալիևը նշել է դրական տեղաշարժերը ազգային բանակի ձևավորման գործում և նրա մարտիկների մարտական և բարոյական բարձր ոգին:

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ

Քոքսի նոր նախաձեռնությունը

ԼՈՆԴՈՆ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԵՈՒԹԵՐ: Բրիտանիայի խորհրդարանի լորդերի պալատի փոխխոսնակ բարոնուհի Քերոլայն Քոքսը կոչով դիմել է բարի կամքի բոլոր մարդկանց, օգնելու Հայաստանին և Լեռնային Ղարաբաղին: Բարոնուհի Քոքսը «Միջազգային քրիստոնեական համերաշխություն» կազմակերպության աջակցությամբ փետրվարի 18-ին կազմակերպում է Լոնդոն-Երևան հատուկ ավիաչվերթը, որը տեղ կհասցնի 40 տոննա մարդասիրական բեռ: Հիմնականում դեղորայք, մանկական սնունդ, ջեռուցման սարքեր և տաք հագուստ Լեռնային Ղարաբաղում բաշխելու համար:

Քոքսի խոսքերով ասած, հենց բարի կամքի մարդկանց համերաշխությունը պետք է հակահարված ծառայի Ադրբեջանի տնտեսական շրջափակմանը և հայերի դեմ ուղղված ագրեսիային, որին մասնակցում են մի շարք երկրների, այդ թվում և Մեծ Բրիտանիայի ֆինանսական շրջաններ և այդ երկրներից ժամանած վարձկաններ:

Բարեգործական բեռի մի մասը հավաքվել է Մեծ Բրիտանիայի հայ համայնքի միջոցներով:

ԽԾԱՆԿԱՐ

Լրագրությունը վտանգավոր զբաղմունք

ՄՈՍԿՎԱ, 11 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԵՈՒԹԵՐ: Ռուսաստանում լրագրությունը գրեթե ամենավտանգավոր զբաղմունքն է դարձել: Անցյալ տարի զոհված լրագրողների թիվը համադրելի է թերևս միայն իրավապահ մարմինների աշխատողների կորուստների հետ: Այդ մասին հայտարարվեց Ռուսաստանի լրագրողների միության և հրապարակայնության պաշտպանության հիմնադրամի կազմակերպած մամլո ասուլիսում: 1993 թ. նախկին ԽՍՀՄ տարածքում զոհվել է 24 լրագրող, այդ թվում 9-ը՝ Ռուսաստանում: Հաջորդում են Վրաստանը և Տաջիկստանը:

Խորհրդաժողովի մասնակիցների կարծիքով, առաջին անգամ հրապարակված այս տվյալները պետք է հանրության ուշադրությունը բևեռեն ռուսաստանցի լրագրողների պաշտպանվածության խնդրի վրա:

«Նման իրավիճակ երբեք չի եղել աշխարհի որևէ երկրում», ընդգծեց հրապարակայնության պաշտպանության հիմնադրամի վարչության նախագահը:

Միաժամանակ 16 լրագրողների «Անձնական արիության համար» շքանշաններ են հանձնվել Մոսկվայի 1993 թ. հոկտեմբերի 3-4-ի դեպքերի լուսաբանման համար:

Ճաշկերույթ առանց Ժիրինովսկու

ԼՈՆԴՈՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐԵ: Լոնդոնի «Դեյլի թելեգրաֆ» թերթը [illegible] հաղորդում է, որ Մոսկվայում Նորին մեծության դեսպանատունը Ժիրինովսկուն չի հրավիրել Ռուսաստանի խորհրդարանի անդամների հետ կայանալիք պաշտոնական նախաճաշին, որը փետրվարի 15-ին կտա Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորը Մոսկվա կատարած պաշտոնական այցի ժամանակ:

Դեսպանատան աշխատակիցները, հաղորդում է թերթը, հրաժարվել են մեկնաբանել Ժիրինովսկուն չհրավիրելու փաստը, չնայած այն բանին, որ նրա կուսակցության ներկայացուցիչները ներկա կլինեն նախաճաշին: Իր՝ Ժիրինովսկու ներկայությունը, նշում է թերթը, կարող է առիթ դառնալ միջազգային զավեշտական հայտարարությունների, որոնք քիչ տագնապ չեն հարուցում Արևմուտքում:

ՏԱՐԵՐՔ

Ստորգետնյա ցնցում

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ըստ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության դիտարկումների, փետրվարի 13-ին, ժամը 14 անց 42-ին Հայաստանում տեղի է ունեցել 2 բալ ուժգնությամբ երկրաշարժ, որի էպիկենտրոնը գտնվում է Սևանա լճից 15 կմ դեպի հարավ: Ծառայության փորձագետներն այդ ցնցումը, ինչպես նաև մի շարք նախկին ստորգետնյա պատահարները գնահատում են որպես կանոնավոր սեյսմիկ ֆոն Հայաստանի համար:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը աշխատանքի է հրավիրում ավտոմեխանիկների, ովքեր տիրապետում են անգլերեն լեզվին (գրել-կարդալ):

Ցանկացողները դիմումները պետք է ներկայացնեն մինչև փետրվարի 25-ը, դեսպանատան ընդունարանում, 1-ին հարկ:

Եղանակը Հայաստանում

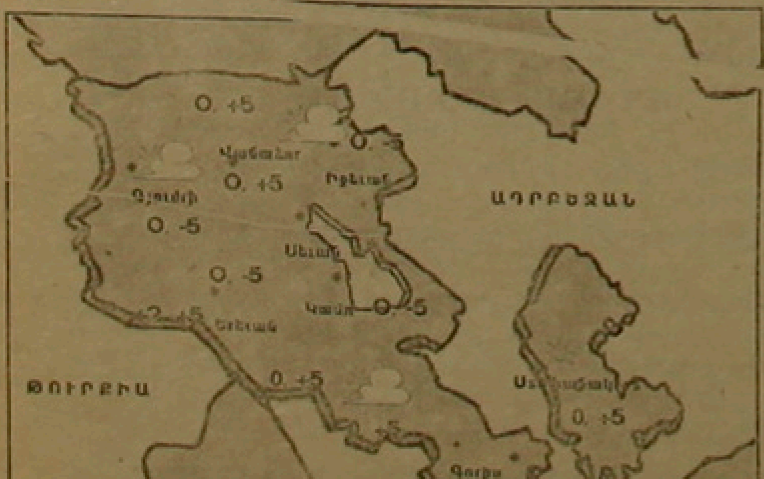

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

SIGELLA

«Սիգելլա» ֆինանսային ընկերությունը տեղյակ է պահում, որ «ԷՄԵԼԻԱ» բարձր էֆեկտիվություն ունեցող կալորիֆերային վառարաններից մնացել են ընդամենը տասներկուսը:

Ինքներդ որոշեք, ուզո՞ւմ եք, թե ոչ դասվել երջանիկ օգտագործողների թվին:

[illegible] ունեցեք, վաճառքը կտևի մինչև փետրվարի 20-ը և 20% զեղչով:

Աշխատանքի ժամերը. ամեն օր ժ. 10.00-16.30 առանց ընդմիջման: Մեր հասցեն. [illegible] 3ա (Ժուռնալիստների տուն) Հեռ. 56-47-57

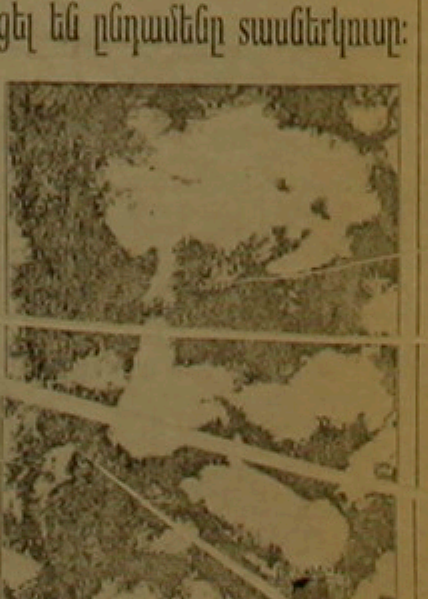

Լավ է ուշ, քան երբեք:

[illegible] «Հայաստան» հրատ. տպարան. Երևան 23 Արշակունյաց 2   Գրանցման թիվ 65.   Պատվեր 69149.   Տպաքանակ 15 000.   Թերթը 1693   Ստորագրված է տպագրության 14. 02. 1994   Գինը 100 ռուբլի

digitised by A.R.A.R.@